

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevih ulicah št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja dvakrat na teden, vsak torek in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo na leto 8 kron, pol leta 4 krone, 8 mesece 2 kroni. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poština, namreč: Na leto 13 kron, pol leta 6 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Za „Družbo sv. Cirila in Metoda“.

Nedavno smo zopet čitali, kako ogromne svote žrtvuje narod češki za svoja obrambna društva in storilo se nam je milo, ko smo se spomnili na našo „Družbo sv. Cirila in Metoda“. Ne prihaja nam na misel, da bi zahtevali od revnega slovenskega naroda enakih žrtev, kakor jih žrtvujejo bogati Čehi, a več, neprimerno več bi se dalo in moralo storiti.

Danes hočemo izgovoriti o tem predmetu nekoliko besed. Ne nameravamo morda dokazovati važnost in potrebo te šolske družbe; ne, brez fraz se hočemo držati dejstev in števil. Ozirali se bomo seveda skoro le na štajerske razmere, katere so nam bolj znane in se nas tudi v prvi vrsti tičejo.

Pred vsem o podružnicah. Na Štajerskem jih imamo 39. Ne glede na to, da je to število za celi slovenski del naše dežele zelo nizko, moramo še povedati žalostno dejstvo, da je skoro polovica (17) teh podružnic le na papirju. Kaj je temu vzrok? Pri podružnicah v kmetskih krajih se ne čudimo. Tam je stvar navadno sledeča: Inteligentni, navdušeni človek pride v vas, loti se dela, in ustanovi podružnico. Eno ali več let skrbi, da vse lepo napreduje, vodi vse sam, potem pa se preseli, ali mu poide navdušenje — in vse polagoma zaspí. Veliko vlogo igrajo pri tem tudi osebna nasprotstva, tekmovanja, žaljeno samoljubje. Če pa se med kmetskimi ljudstvom vedno ne agitira in ne zna vedno znova vzbujati zanimanja, kmalu poide veselje za društvo, ki zahteva samo žrtev. To je piscu teh vrst potrdil ugleden kmetski posestnik v Savinjski dolini. — Nekaj drugega pa je v mestih in trgih. Tam je vendar več omikancev, in tudi masa prebivalstva se šteje za inteligentnejšo. Zato bi bila dolžnost teh krajev, ki vendar niso navezani na delo enega posameznika, da bi dajali vzgled kmetskimi občinam. In kako je v resnici? Med 17 spečimi podružnicami jih je skoro dve tretjini mestnih in

trških. Vočigled temu dejstvu bi bilo krivo vsako olepšavanje; recimo naravnost: to je brezprimerna malomarnost. In med temi kraji čitamo imena Konjice, Sevnica, Braslovče, Šoštanj! Veliki trg Mozirje pa podružnice sploh nima!

Posebno smo se čudili o Šoštanju. V trgu, kjer je narodno življenje tako živahno, kjer se pridno ustanavljajo nova društva, kjer se je v vednem boju vsaki slovenski tržan naučil zavedati se svoje narodnosti, ni človeka, kateri bi se zavzel za to naše edino obrambno društvo. Ne dvomimo, da imajo nemški Šoštanjčani delujoči podružnici šidmarke in šulferajna.

Ravno tako čudno se nam je zdelo, ko smo videli v izkazu rednih prispevkov prostor graške akademične podružnice prazen. Po naših mislih bi morala biti ravno ta vzor-podružnica. Le ozrimo se n. pr. na češke akademične odbore šolske Matice in podšumavske in severočeške jednote, pa njihovo delo!

Želeti bi bilo, da se tem nedostatkom od-pomore in da zaveje bolj sveže življenje. In v to svrhu bi morala tudi centrala gojiti bolj živahne stike s svojimi organi. Upamo tudi, da se število podružnic vedno bolj poveča. Ni sicer veselo znamenje, če na novo ustanovljena podružnica zaspí, vendar o njih ne more veljati, kar o drugih društvih: da je bolje, če se ne ustanove, kakor da ne morejo trajno živeti. Podružnica ima namen, pridobivati družbi denarnih sredstev, in če le enkrat ali dvakrat nabere prispevke, je že pokazala opravičenost svoje ustanovitve, in bolje je, kakor da bi se ne bilo storilo ničesar. Le posnemajmo nasprotnike! V vsakem kraju, kjer je le par nemških uradnikov in drugih priseljencev, imajo gotovo krajevne skupine svojih obrambnih organizacij.

Drugi vir dohodkov družbe so pokroviteljnine in druge podpore. V seznamu pokroviteljev smo pred vsem pogrešali slovenskih občin. Izmed vseh občin vseh slovenskih dežel jih je v seznamu najti samo deset, in od teh desetih ni štajerska

ni ena. In vendar bi posebno večje občine lahko darovale pokroviteljstvo za tako važno družbo, to tem bolj, ker bi jo lahko izplačale v obrokih. Uverjeni smo, da bi to storilo več občinskih odborov, ko bi se razvila živahnejša agitacija. Zdelo bi se nam umestno, če bi se družbin odbor v času, ko se sklepajo občinski proračuni, obinil s prošnjo na vse slovenske občinske odbore. Največ seveda bi tu pomagala osebna agitacija. Kolikor poznamo razmere v naši deželi, lahko trdimo, da bi se dosegli lepi uspehi. — Manjše občine pa, katere ne bi mogle ali hotele žrtvovati celega zneska 200 K, naj bi dajale manjše podpore. Par kronic na leto ne bi spravilo na boben nobenega občinskega gospodarstva. Isto velja o okrajnih zastopih.

Nekaj še hočemo opomniti k temu poglavju, kar bi se nam zdelo posebno lepo. Med pokrovitelji smo našli tudi troje učiteljskih društev. Začetek je storjen. Ali bi ne bilo častno, ko bi jim sledile tudi druge učiteljske organizacije, in to tem bolj, ker je „Družba sv. Cirila in Metoda“ šolska družba, ker gotovo mora najti potreba narodnega šolstva ravno med učitelji največ razumevanja. Ozrimo se na naše sosede! Kdo je najdelavnejši za šulferajn? Nemško učiteljstvo. Na Koroškem n. pr. so krajevne skupine nemškega šolskega društva v popolnoma slovenskih krajih nastanjene kar v šolah. Uverjeni smo, da bo naše učiteljstvo, čigar gospodarsko samopomoč občudujemo, tudi na tem polju šlo z dobrim vzgledom naprej.

Mnogo premalo se oziramo pri nas na drobne prispevke. V veseli družbi človek rad da par novčičev za dobre namene, in zrno do zrna pogača. Res, da se tudi pri nas nabira, zlasti ob priliki veselja, a vendar brez pravega sistema. Na Češkem je razširjena sledeča navada: Kadar se napolni soba kake večje gostilne, vstane ta ali oni gost in hodi z nabiralnikom od mize do mize; in to se godi redno, skoro večer za večerom. Posledica so ogromne svote za osrednjo šolsko

LISTEK.

Karin.

Zgodovinska povest. — Spisal Mavro Jokay. Prevel Prost. Mrvičkov. (Dalje.)

III.

Drugi dan je bila prva skrb staremu Mezembriju, da si pozove hčerko. Začne jej govoriti o Manliju ter hvaliti mladeniča po zaslugi.

Pri tej hvali je gorel mladi devi obraz, in skoro pripozna očetu, da že davno ljubi mladega junaka.

Mezembrij same radosti ne najde besedi in veselja jokaje jo pelje k Manliju, ki je vprav stopil v sobo.

Edini blagoslov moj tebi, pravi tresoč se starec.

Moj oče, reče žalostno Sovronija, ne reci: Edini tvoj blagoslov, saj imaš še drugo hčer.

Tej pa edino prokletstvo moje! Žurita se s zvezo in potem pohitita daleč, daleč odtod, tja, kamor ne prihajajo niti naši oblaki. Ta zemlja je že polna grehote, venomer stoka pod tem bremenom, kot bi je več ne mogla nositi. Bežita od tu, da ne propadeta s zaznamovanimi vred! Le

oni trenotek bi še rad doživel, da bi vedel o vama, da sta srečna tam za morjem; potem naj pride, čeprav Karin, — meni vseeno!

Manlij se vrne v Rim, da si uredi hišo; ko je vse pripravljeno za pir, zasede zopet konja ter pozno v mraku pojezdi k Mezembrijevi vili. Bila je že polnoč. Črni oblaki so se podili po nebu. Prispe do mesta. Nenadoma zagleda na stranski poti tropo ljudi, ki se mu bliža.

Zdelo se je, da je to jata lenuhov, ki so jih spremljali vojaki.

Za časa bojov z barbari se je šilno namnožilo število postopačev in razbojnikov in v enomer so imeli pretorijanci dovolj posla z njimi. Manlij je menil, da je srečal te vrste ljudi ter mirno pozdravil vojake, ko so prišli do njega.

Samo nekaj se mu je zazdelo čudno, da tropi na čelu jezdi vitka ženska, odeta v dolg bel plašč.

Ko vidi, da je postal Manlij, se ustavi tudi ona; a v temoti se ne spoznata ter zopet jezditā vsak svojim potom.

Vnovič se ustavi Manlij; zroč nazaj se posvetuje sam s sabo, ali bi se obrnil ter jo vprašal o čem. Toda skoro se ga lotijo nove misli.

A ko se je jelo mlado jutro zrealiti v Tiberu, tedaj se je žarelo tudi njemu v srečni duši in radosten je drvil po razkošni krajini. Že

je uzrl kolosalne obrise Mezembrijeve vile, ko sreča na poti krasno, z biserno matico vloženo, s svilenimi zavesami zastrto lektiko, v kakoršnih so običajno potovale najplemenitejše dame. Štirje njeni spremljevalci so bili privezani na zlato-opremljeni muli. Spreddaj, zadaj in mulam na strani so hodili robje.

Toliko bolj se začudi Manlij, ko se pojavi izza svilenih zaves grda kozičava moška glava, v kateri takoj spozna Evija, enega najpodlejših parazitov, ki je za pol sesterčije drage volje napisal najslabšemu gladijatorju dolg slavospev, ki je najhlapčevskemu psetu Karinovemu načrtal rodoslovno drevo, v katerem je dokazal, da je to potomec volkulje Romulove in Remove.

Manlij se je moral nasmehnuti čudnemu položaju tega človečeta.

Evij, od kedaj te pa veleval cesar prenašati v lektiki kot kako plemenito blodnico?

Smiluj se me, Manlij, in nikar me zasmehovati. Najnesrečnejši pesnik sem na svetu, odkar je Pegaz probil tla Hipokrene. Le pomisli, nudila se mi je prilika, da povelčim nesmrtnost svojo. Včeraj popoldne izvem, da hočejo danes na Karinovo povelje iznenada napasti tolpo sektarijev, ki molijo nekega človeka, v zborovališču na Tiberovi obali. Najamem si konja, vse, kakor mi pristuje. Ni mi bilo možno, da prezrem vzvišen

matico. Pri nas bi menda križali tistega, ki bi hotel vpeljati to navado. In vendar bi ne bilo odveč tudi tu posnemati Čehe.

Lani je družba vpeljala po inicijativi „Prosvete“ narodni kolek. V začetku se je razvila živahna agitacija, a zdaj se nam zdi, da hoče navdušenje pojmati. Nedavno smo slišali slovenskega navdušenca, ki je videč, da lepi njegov prijatelj kolek na pismo, začuden vprašal: „Kaj, ti še prilepljaš narodni kolek?“ Napaka je, da se je ideja kolka v naših prvih krogih preveč smatrala za ekstravaganco mladine. Zato n. pr. narodni kolek še ni prodril do odvetniških pisarn in trgovskih komptoarov. O občinskih uradih niti ne govorimo. Da, celo iz slovenskih uredništev imamo več dopisov, ki dokazujejo, da tudi tam, kjer bi moral biti nekak oficilen urad za širjenje narodnih misli zelo razločnjejo med teorijo in prakso.

„Prosveta“ je predlagala, naj narodna društva kolekujejo vstopnice k veselicam, stopila je v zvezo z „Družbo sv. Mohorja“, da naj bi ta kolekovala koledar. Zanima nas pred vsem poslednje vprašanje, ker vemo, da bi tem potom dobila naša šolska družba lepo redno podporo, posameznemu društvu pa se tisti krajcar ne bi niti poznal. No, do zdaj še ni bilo slišati nobenega glasu.

Ne škodilo bi, ko bi tudi pri razširjanju posnemali Čehe, kakor smo jih z vpeljavo. Na Češkem ga menda ni društva, ki bi ne kolekovalo svojih listin, pa naj si pripada tej ali oni stranki. V zadnjem času so se oprijele kolka tudi občine. Časopisje pa tudi skrbi, da zanimanje ne začne pojmati; o vsaki korporaciji poročajo listi, da je vpeljala kolekovanje, prinašajo poročila in izvestja o prodanjih kolkah in iztrženih svotah. In na Češkem imajo razven krajcarskih tudi višje kolke.

Še nekaj hočemo omeniti. Večkrat smo že slišali, in tudi na Štajerskem, da je temu „Družba sv. Cirila in Metoda“ preklerikalna, onemu preliberalna (taka se je zdela tudi I. katol. shodu!).

Tc je tudi eden onih vzrokov, ki ovirajo razvoj podružnic. Nečemo se truditi z dokazi, kako prazne in bedaste so take trditve. Raznarodovanje slovenske dece mora vendar boleti vsakega količkaj narodnega Slovenca, in vsak je dolžan, da pripomore k sredstvom, s katerimi se to zabranjuje. Ali pri nas res ni mogoče gledati nobene stvari brez naočnikov kake stranke? Zopet se sklicujemo na Čehe, kateri imajo vendar obilo različnih strank in strancic, a vse te stranke podpirajo z vso marljivostjo obmejne jednote, ki imajo za nalogo varstvo narodnih manjšin. Sicer pa vemo, da se pri nas za takimi izgovori skriva lenoba, da so taki izgovori le plašč, s katerim se hoče zakriti malomarnost pred drugimi in opravičiti pred samim seboj.

Karel Havliček Borovski.

Za nedolgo časa bodo slavili Čehi petdesetletnico smrti enega najnadarnejših, najpožrtvalnejših sinov, ki so ga dičile prav vse lepe

lastnosti, ki se morejo sploh misliti pri možu v pravem pomenu besede.

Karel Havliček* (r. 1821, † 1856) je deloval kot častnikar v burnih dobah svojega naroda vsporedno s Palackijem in Riegrom. Ohranil je tudi v najtežjih časih diplomatsko mirnost in ono ravnodušje, ki sta v zvezi z globoko izobraženostjo, nenavadnimi talenti in bistrim pogledom v bodočnost najzanesljivejši voditeljici naroda.

V najvišjih ruskih krogih je kot odgojitelj v občevanju z možmi svetovne izobrazbe spoznaval pred vsem slovanske narode. Tukaj so dozoreli v njem nazori o slovanski vzajemnosti, in videli bomo, da je bila ta doba zanj prevelike važnosti. Njegova sodba je bila o vsakem še toliko zamotanem političnem vprašanju jasna, globoko-sežna in je ostala vsem merodajnim češkim politikom v težkih dobah zvezda vodnica.

Havliček se ni bal sodišč, ne ječ, ne drugega preganjanja. Takratni brutalni vladni sistem je porabil vsa sredstva, da bi ugonobil čilega voditelja češkega naroda, — a vse je bilo brezuspešno. Ostal je neizprosen, moč jeklen, dokler ga niso surove pesti Bachovih policistov iztirale iz njegove rodne zemlje. Zaprli so ga v star tirolski samostan, kjer je zapuščen od vsega sveta takorekoč gnil pri živem telešu. Globoka bolelost, da se ga je tako po krivici odtrgalo ljubljenu narodu (porotna sodišča so ga oprstila trikrat popolnoma), za katerega bi bil tako srčno rad nadaljeval boj proti nasilju vlade, popolna brezdelnost itd. so povzročile, da je ohromel na duhu in na telesu. Kot tak je umrl v Pragi l. 1856.

Tako je umorila takrat avstrijska vlada moža, ki je imel pogum kot Slovan vsikdar govoriti resnico.

S tem pa, da so mu pritiskali mučeniško krono na glavo, so dosegli ravno nasprotno temu, kar so hoteli: Idealizirali so ga kot politika, rodoljuba in človeka. Postavili so ga v isto vrsto s Husom, ki je umrl za svoje principe mučeniške smrti v plamenih gromade. Avstrijska vlada ga je v svoji brutalnosti postavila za vzgled nam in vsem bodočim slovanskim rodovom, ki moramo vztrajati v neizprosnem boju proti vsakomur, ki mu niso sveta in nedotakljiva naša prava!

I.

Prva in glavna naša naloga mora biti delovanje za narodnost in jezik. Bratje mili! Ne dajte se zapeljati od hinavskih nasvetov, ki pravijo, da je to samo oblika, samo postranska stvar, — da radi jezika in narodnosti ne smemo pozabiti važnejših vprašanj.

To so glasovi hinavskih, tajnih neprijateljev našega naroda. **Največja svoboda brez narodnosti ni nič, ker je to svoboda samo za tujce, za zatiralce in zapo-**

* Havliček je brez dvoma najnadarnejši redaktor v celi Avstriji; obžalovanja vredno je samo dejstvo, da se ne mara z vlado spoprijazniti!

Govoril vitez Schmerling, c. kr. justični minister v Kutni Gori na Češkem l. 1850.

vedovalce naše, — nikdar pa ne za nas. Kaj je pomagala doslej Ircem angleška svoboda, kaj našim Slovkom svoboda ogrska! Odgovorite na to vprašanje vi vsi, hudobni jeziki, ki nas hočete speljati na napačno pot!

Kaj koristi zamorcem, sužnjem v južnih deželah severno-ameriške države najsvobodnejša uprava teh dežel! Toliko jim koristi, da se jih smatra za prve za živino; da, še konje se smatra za višja bitja kakor nje.

Kjer ne gospoduje vaša govorica, vaša narodnost, ste zatiranci, tudi v najsvobodnejših zemljah. Svoboda besede in svoboda tiska je temelj vsej ostali svobodi.

II.

Pomnimo glavno pravilo, katerega nas nči izkušnja vseh stoletij: Politična svoboda brez narodne nima nikake vrednosti. V narodu, pri katerem gospoduje v uradih, šolah in življenju tuj jezik, tam ni svobode, ni demokracije, ampak tam je aristokracija in sicer najsrmatnejša aristokracija, t. j. aristokracija jezika. Radi tega mora biti glavna skrb vsakega naroda, da si zagotovi svojo narodnost in jezik kot neizogibni pogoj demokratične enakopravnosti. Razven tega je brez dvoma istina, da se more zgubljena politična svoboda zopet pridobiti, **zgubljena narodnost pa nikdar.** Radi tega mora vprašanje narodne ravnopravnosti zavzemati vsikdar prvo mesto in kadarkoli se gre za to točko, izginejo vsi, kakršnikoli oziri v prazen nič.

Izobraženost naroda — pogoj političnih uspehov. Naj se poprime vlada katerihkoli sredstev, naj nam zabrani posredno ali neposredno svobodni tisk z drugimi ustavnimi svobodami vred. Nikdar pa nima toliko moči, da bi nam mogla onemogočiti nadaljnje razširjanje naših narodnih sil in potom teh končno zmago načel ravnopravnosti in svobode. Zasebnega delovanja ne more nikdar nobena stranka ubraniti, in če bi vsakdo od nas, ki je spoznal potrebe našega naroda, v svoji stroki in v svojem delokrogu razširjal to svoje prepričanje, dosegli bi brezdvombeno brzo zaželjene uspehe. Čim bolj nam torej nasprotuje v javnem življenju neprijazna nam vlada, temveč dolžnosti ima vsak člen našega naroda. **Nikdar pa in če bi se nam godilo še tako hudo, ne smemo izgubiti upanja v boljšo bodočnost, nikdar iz nevolje nad takratnimi nezgodami obupati in radi tega zanemarjati svojo dolžnost za bodočnost.**

Poučevanje ljudstva, razjasnjevanje njegovih pravic in dolžnosti, navajanje k čitanju dobrih knjig, ne prinaša sicer takoj velikih uspehov: **ampak v istini je to edina gotova pot k bodoči svobodi in ravnopravnosti.** Radi tega bodi vsakdo, ki je dovolj poučen, učitelj nevednih, in tega nam **vlada ne more nikdar ubraniti.**

dogodek, ne da bi ga ovekovečil v slavi svoje lire za bodoče čase. Tam se je morilo, križalo, vršile se takšne in enake reči, ki so neprecenljive svetu. A glej, kaj se mi pripeti! Na poti mi pošljejo bogovi proketo ljubezniv ženski kakodemon, ki se je dal nositi v tej nosilnici. Ženska mi izvabi najprej mojo tajnost, zmami me s konja in povabi tudi mene, oblake lovečega Ikiiona, s pravo pravcato junonično perfdijo, da prisedem k njej v nosilnico. Ko lezem jaz na eni strani gor, skoči ona na nasprotni nizzdol, zavihti se na konja, — sedela je na njem, kot amazonska kraljica, — se mi nasmeji pod nos in nasvetuje, naj si osedlam Pegaza, ako sem pesnik, pa odjezdi po poti, katero sem jej bil naznačil, pustivši me v tem instrumentu, ki je dolgočasnejši od peščene ure. In tako se je pripetilo, da sem v tem, ko je ona hitela na kraj hrupnega pripetljaja, zašel s poti, in to tako proketo, da sem hipoma primoran, vrniti se v Rim.

Zasopel poslušal Manlij to govoričenje.

Kdo je bila ta ženska? Vpraša z votlim glasom?

Ne poznaš li nje, njene lektike, Manlij? Gotovo si novinec v Rimu in od daleč si moral priti, kjer se niti ne govori o takih rečeh, gelidis Scythiae ab oris. Ta nosilnica je last nepopisne

Glicerije, in dama, ki me je varala, ni bila druga, nego ta oboževana Circa, katero moli vsakdo, i Karin, i jaz, ki muči vsakega, ki oboževalce svoje pretvarja v vole in ture, prav tako Karina, kakor mene.

Zadnjih besedi poetovih Manlij niti ne čuje več. Ko je bil oni izustil ime Glicerijino, udaril je po konju, kot bi mu furije bičale dušo, ter drl čez drn in strn v dvor Mezembrijeve.

Smehlja je mu pride starec do vrat nasproti, ne da bi bil opazil bojazen in obup na čelu vitezovem.

Ti je li doma hčerka? vpraša Manlij, tresoč se po vseh udih.

A ko mu starec ne odgovori takoj, nemiren ponovi vprašanje: Kje ti je hči, Mezembrij?

Starec potegne mladeniča, ki je nestrpno čakal odgovora, na stran, ter mu šepne na uho:

Priznal ti bodem, toda drži se, kot bi ničesar ne slutil. V skupine krščanske pohaja in tudi sedaj je šla tja, a ni se še vrnila.

Manlij tresoč se dvigne stisnjeno pest proti nebu ter divje vsklikne:

Oj, prokletstvo nebu, pod katerim se je kaj takega moglo zvršiti!

Presenečen se odmakne Mezembrij ter vpraša:

Kaj ti je Manlij?

Besen popade Manlij roko Mezembrijevo.

Starec, hčer so ti odvedli!

Prebledel se zgrudi Mezembrij na stol in vzdihne: Glicerija!

Da, prav imaš, starec, ona je to storila! Jaz, tepec sem jih srečal! Te oči so jo videle, a je niso spoznale! To ubogo srce niti čutilo ni, da so jo peljali le nekoliko korakov od mene! Oj, bogovi, zagnite me! Da se je moglo pripetiti, da sestra lastno sestro v očigled njenemu ljubimcu vodi na morišče, kaj ste potem vi: Jupiter, Ormuzd, Zej, Sabaot, in kar vas je drugih izvoljenih kraljev usode! Demoni gospodarijo zemlji in usoda je le zel omen! Niti jaz nečem, da sem boljši! Starec, išči si v spomin kletvin, kolni od ranega jutra, kolni v pozen večer, jaz pa hočem delovati!

Kot da ga je ošinila strela, je ječal starec pobito:

Moja hčerka, oj, hči moja!

Manlij pa krčevito stiska pesti, oči so mu krvave.

Hči tvoja? Eno bodem osvetil, drugo zabodel! Proklet bodi, proklet jaz!

Zavihti se na konja in zdirja nazaj v Rim.

(Dalje prihodnjič.)

Pomen hmeljarstva za Gornjo Savinsko dolino.

Odkar je v Zgornji Savinski dolini začela pešati lesna trgovina, ki je vrgla svoje dni po-estpikom in plavičarjem lepe vsote, se je začelo prebivalstvo izseljevati v Ameriko. Sicer se je mnogokdo vrnil iz Amerike, večina pa se zaradi pomanjkanja sredstev niti vrniti ni mogla. Ljudje vidijo le denar, a tega nobeden ne pomisli, da nese svojo mlado moč, svoje zdravje, čilost in telesno prožnost v Ameriko, da ga ondi rabijo le kot delavski stroj, kot tovarno živino. Izmučen od težkega dela in izrabljen se vrne v domovino, če mu je bila namreč sreča mila, da si je mogel kaj prihraniti, a tu doma ni več tako močan in čil, a kar je najslabše, domače razmere mu nič več ne ugajajo. Hrana preslaba, dnina premajhna, vas premrtva, hiša prerevna, nezadovoljnost se mu naseli v srcu, če le more, jo zopet pobriše prek morja nazaj v novi svet. V mnogih slučajih je vzela Amerika družini očeta, došli mrtvaški listi naznanjajo domačinom, da je gospodar hiše vsled nezgode mrtev. Nekateri mladeniči se vrnejo iz Amerike s kaljo jetike, ki jim je tam pognala svoje prve koreninice. Tako nam kvari Amerika mladi svet ne samo duševno, temveč tudi telesno.

Velikega dobrotnika bi se skazal oni našemu narodu, ki bi zamogel izseljevanje v Ameriko zabraniti ali vsaj omejiti. Dokler ne dobi Gornja Savinska dolina svoje železnice, ki bi otvorila živahni obrtniji in trgovini svoje duri na stežaj, dotlej pač ostane hmelj najizdatnejše in najuspešnejše sredstvo, pridobivati družinam dober zaslužek in bogat dobiček ter je edino sredstvo za omejitev pogubnega izseljevanja v Ameriko. Kako bogat vir dohodkov odpira hmelj kmetovalcu, nam najlepše pričuje blagostanje v Spod-Savinski dolini. Tam pride le malokomu nespametna misel v glavo, nesti svojo čilost, moč in jakost v službo izrabljajočega kapitalizma v Ameriko, saj ima doma priložnosti, si pridobivati s hmeljem izdaten zaslužek, velik dobiček in bogastvo.

Srečna je torej bila misel, ki je storila, da je okrajni odbor gornjegrajski sklenil, prirejevati poučna predavanja o hmeljarstvu v okraju. Prvo poučno predavanje se je vršilo dne 26. marca t. l. na Gorici. Krog 200 poslušalcev, samih kmetovalcev se je zbralo v ondotnem šolskem poslopju. Strokovnjak v hmeljarstvu, gosp. Anton Petriček, nadučitelj v Žalcu je prednašal tako zanimivo, da je vezal poslušalce nad dve uri na sebe, a sijajni uspeh njegovega predavanja se kaže danes, že v dejanju. Kdor le more, sadi hmelj ter se naslaja z najboljšimi upi na lepo prihodnost. Enaka predavanja je imel imenovani strokovnjak po sklepu okrajnega odbora tudi na Ljubnem dne 27. in v Gornjem gradu dne 28. marca t. l. Ako bode zanimanje za hmeljarstvo rastlo v isti meri, kakor dosedaj, se sme brez pretiravanja trditi, da je okrajni odbor s tem za okraj neizmerno mnogo dobrega storil. V Gornji Savinski dolini so za hmeljarstvo vsi pogoji na razpolago. Zemlja rodovitna, hmeljevk (drogov) v izobilju.

Resnica je, da bi tudi naša vlača lahko za izboljšanje gospodarstva v Gornji Savinski dolini mnogo storila, ako bi le hotela. Ona bi bila prva dolžna to storiti, da ohrani narodom, občinam, okraju in deželi delavskih moči, a državi vojakov. Ona doslej tega ni storila, ker ima za Slovence zavezane oči in jo bolj skrbi, kako bi se dala slovenska misel potlačiti in pomandrat na tla, nego da bi obračala svojo pozornost na povzdigo gospodarstva s pomočjo razumnega hmeljarstva. Nji ni naše gospodarstvo niti zadnja skrb.

Okrajni odbor gornjegrajski je moral sam to zadevo v roke vzeti. Iz tega se do dobra učimo, naj se Slovenci nikdar ne zanašajo na vladino roko in da smo navezani na lastno zavest in moč. Ta misel nas naj navda s pogumom ter nam naj odpre oči, da si naj ohranimo vsak okraj in vsako občino v svojih rokah ter da si naj pridobimo še vse one, katere so nam bili nasprotniki iztrgali iz rok. Vse občine, vsi okraji v slovenskih rokah nam bodo najboljšje jamstvo za gospodarski naš napredek; zakaj tvorili bodo celotno ozemlje, ustanavljali si sami gospodarske šole, za katerimi sedaj pri vladi zaman modlujemo, vzgajali si sami zaveden naraščaj, katerega nam sedaj vlada z nemškimi srednjimi šolami kvari in potujčuje. Naše boljše prihod-

njosti ni iskati v vladi, temveč v avtonomnih naših zastopih, kakor občinah, okrajnih odborih, zastopih in gospodarskih organizacijah in v nas samih.

Le politično zrel narod se more povzdigniti do velikega gospodarskega blagostanja, politično nezrel narod ostane igrača in stiskana limona v pesteh močnejšega naroda. Ta misel naj izpodbuja vse naše može, globoko misleče v mestih, trgih in po deželi k vsestranskemu plodonosnemu delu, ona bode vodila slovenski narod iz gospodarske sužnosti k lepši in boljši bodočnosti. Načelo, povzdigniti blagostanje vsake hiše, ustvarja revne občine v premožne; premožne občine tvorijo bogat okraj, deželo in državo!

Pot, katero je nastopil okrajni odbor gornjegrajski je prava in srečnosna. Pojdemo po nji vsi, ki nam je sreča ljudstva srčna zadeva!

Domače in druge vesti.

— **Narodna društva, posnemajte!** „Slov. delavsko podporno društvo v Celju“ je pri svoji zadnji seji sklenilo, da bo odslej kolekovalo z narodnim kolkom vsa pisma, ki jih društvo odpošlje. Ta sklep je pri naših razmerah vsekakor hvalevreden; dasi bi moralo biti namreč samoobsebi umljivo, da narodna društva podpirajo narodni kolek, se je vendar zgodilo, da premnogo slovenskih narodnih društev komaj pozna narodni kolek. Zategadelj stavimo v vzgled delavsko društvo v Celju, ki je pri svojih razmeroma mnogo neugodnejših okoliščinah kakor druga društva uvidelo, kaj zahteva narodna čast.

— **Nova slovenska trgovina.** Na Gizelini cesti v Vasičevi hiši je otvoril g. Franc Karlovšek svojo trgovino z mešanim blagom. Trži z raznovrstnim inozemskim in domačim blagom, pristnim vinom in pivom v steklenicah ter kupuje deželne pridelke. Opozarjamo zlasti prebivalce na mestni periferiji ter iz bližnjih vasi Ostrožno, Lopata, Levec na to novo slovensko trgovino, katere lastnik je dober narodnjak in ki hoče z najboljšim blagom zalagati svoje odjemalce. Svoji k svojim!

— **Iz Konjic.** Šel je, in ni ga več! namreč dr. Canjkarja (Zangger) sodnega pristava. Po milosti satrapa Gleispacha je prišel, preskočivši razne slovenske prednike, kot okrajni sodnik v Rogatec, kjer bode, kakor v Konjicah, uganjal svoje vse-nemške orgije in ubogim kmetom računal mastne sodnijske komisije. Kot sodnik bi se moral izogibati znanih konjiških sūdmarmovcev, moral bi biti kot državni uradnik nad strankarskim bojem, a ta dr. Zangger je bil vodja vsej nemčurski družbi, njih duševni propagist, ki je za vse proti Slovincem naperjene nelepe napade dobro znal, vso strankarsko prokletstvo negoval, samo da se zada slovenski pari moralna zaušnica in zapostavljenje. V sodnji je delal sicer pridno, pridnejše pa še v neki odvetniški pisarni, najbolj pridno pa v nemških društvih, katera so mu tako k srcu prirasla, da je na sodnijo pozabil. V takšni luči seveda je morala biti tudi njegova burna odhodnica. Čudno, kakšni možakarji so bili povabljeni! Vsi njegovi nemčurski prijatelji razven gg. uradnikov od okrajnega glavarstva, dveh slovenskih sodnih in enega slovenskega uradnika pri davkariji. Pili in hajlali so, kakor v tevtonskem pragozdu na medvedovih kožah ležeči Germani in kovali most do Adrije. Uboga Avstrija, ki imaš takšne državne uradnike in jih v svoji zaslepljenosti napram Slovincem tako protežiraš sebi v kvar in sramoto, Slovincem, med katerimi bi naj pravično delovali, pa v nesrečo! Ne da bi se mesto pristava razpisalo, izbrale so si te brihtne butice že baje enakomislečega, a še večjega slovenožrca znanega dr. Stepischnegga iz Ptujja sorodnika nemškega advokata dr. Ledererja za naslednika, v čegar pisarni naj bi ta znani kričač nadalje „ledral“. Slovenski poslanci, pozor na to, za konjiški okraj prevažno mesto! Slovence v rogaškem okraju pa že v naprej opozarjamo na novega sodnika! Nič boljši pa ni naš kazenski sodnik Rögger Rudi. Rodom sicer Ljubljčan, vendar so ga že konjiški „špispurgarji“ tako zapeljali, da trobi v nemčurski rog, da je postal tajnik zloglasne „Sūdmarmke“, katerega naloga je pri vseh mogočih prilikah prodajati sūdmarmove marke in jih celo izven trga Slovincem vsiljevati! Gospod pristav, je li ta kolportaža podobna za sodnika! Še se vidimo!

— **„Celjski Sokol“** priredi majnika meseca v veliki dvorani „Narodnega doma“ veliko javno telovadbo. Odbor opozarja vse telovadce, da se udeležijo redno pripravljanih vaj.

— **Mariborski Čehl** so si ustanovili „Češki klub“ s sedežem v „Narodnem domu“. Mariborski Slovenci moramo ta korak naših med nami živečih bratov z največjim veseljem pozdravljati, ker je pač gotovo, da more, le taka združitev Čehov samih v prihodnje preprečiti, da sinovi najbolj slovenskega in ravno Slovincem najbolj naklonjenega naroda v Mariboru ne postanejo zopet najhujši, najzagrizenejši renegati in nasprotniki slovenskega življa. Želimo, da bi se naši Slovenci še ob pravem času zavedli, kake važnosti je za Maribor — za mesto z veliko češko kolonijo — ta klub in da bi izvajali iz te zavesti posledice.

— **Nemška nestrpnost mariborskih mestnih očetov** presega že vse meje. Ti gospodje hočejo z vso silo ugonobiti zadnjo senco slovenskega življa v Mariboru. Da jim slovenski napisi smrdijo, je znano. Sedaj pa so prišli v svoji predrznosti in nadutosti že tako daleč, da občinski urad niti ne sme več sprejemati dvojezičnih listin. Čeravno je izpolnjeno le nemško besedilo. To je že skrajna nesramnost teh domišljavih mariborskih mož?! V resnici, potrebno bi bilo, da bi se poslalo te ljudi enkrat že v opazovalnico, ki so tako neumni, da pljuvajo v lastno skledo. Uplivne mariborske slovenske kroge pozivljamo, da vsaj v očigled takim nemškim nesramnostim nastopijo in se lotijo dela! Spametujmo se že vendar in ne vračajmo več dobrega za zlo najnesramnejšim sovražnikom Slovincem!

— **Notarsko mesto v Mariboru** po umrlem notarju Reidingerju je razpisano. Nemci seveda hočejo spraviti na to mesto zagrizenega Nemca! Mestni zastop mariborski je protestoval celo proti izvolitvi notarja dr. Firbasa, substitutom, ker je isti Slovenec, „Grazer Tagblatt“ pa celo pozivlja nemške stranke, naj izročijo posle, pri katerih ni neobhodno potrebno notarja, raješ nemškim odvetnikom, kakor notarju dr. Firbasu. Tu se zopet vidi nemška nestrpnost! Notarji v Mariboru vendar niso samo za mesto, ampak za celi sōdni okraj, kateri je v veliki večini slovenski. Mi ne rabimo v Mariboru „nemških“ notarjev, ampak „c. kr. notarje“, ki morajo biti popolnoma zmožni nemškega in slovenskega jezika v besedi in pisavi!

— **„Štajerc“ in slovenski odvetniki.** — „Poštenjak“ Ornig in njegov časnikarski hajduk znani Ivan Derwenšek iz Leskovca ubijata in uničujeta v vsaki številki „giftne krote“ slovenske odvetnike ter jih psujeta s psovkami, lump, goljuf, slepar, oderuh itd. Seveda, ko bi slovenskih odvetnikov ne bilo, bi ta dvojica veliko lažje v kaluži ribarila. Če posameznemu odvetniku kakor dr. A. Brumenu v svoji slepi strasti ne moreta do živega, pa uporabita njegovo telesno mu že od mladih nog prirojeno napako kratkovidnosti ter ga blatita s psovko „dr. Slepič“.

Nemški in nemčurski odvetniki so njima največji „poštenjaki“ in „dobrotniki“, pred kratkim je slavil „Štajerc“ dr. Fran Strafella, ki ga je odvetniška zbornica radi malverzacij pahnila iz odvetniškega stanu, kot vzglednega moža in „poštenjaka“. Sedaj poročajo listi, da je v premoženju samomorilca dr. Wolfhardta, intimnega prijatelja J. Orniga in državnega poslanca mestne skupine Maribor-Ptuj, proglašen konkurz, in da se še ne ve, koliko bodo posamezni upniki zgubili. Pa vendar je bil dr. Wolfhardt „poštenjak“ od nog do glave, uzoren mož, ideal pravice in resnice itd.

Ko bi dr. Wolfhardt še živel, bi prišel sedaj v kazensko preiskavo radi hudodelstva goljufije ali pa vsaj radi pregreška krade po § 486 k. z. S samoumorom se je odtegnil roki pravice. No, gospod J. Ornig in g. J. Drevenšek! Kaj poročeta k temu? Ni res, nemški odvetniki so sami poštenjaki, slovenski dohtarji pa sami goljufi, sleparji, lumpi itd. Da je Vama čut za pravico in resnico res deveta briga je znana stvar. Obravnava pred ljubljansko poroto bode to natanko dokazala. Nam se usiljuje tukaj samo stari pregovor:

„Povej mi, s kom občuješ in povedal Ti bom, kdo si.“

Ptujski, toda slovenski jež.

— **Upiraje se na § 19 tisk. zak.** prosi podpisano društvo, da sprejmete glede članka z napisom „Zopet en konzum fuč“ v št. 30 z dne 14. aprila 1905 v prihodno številko Vašega lista sledeči popravek: Ni res, da je bila kratka slava prvega konsumnega društva v Celju, konsumnemških uradnikov, res je pa, da konsumno društvo uradnikov nikoli ni bilo ustanovljeno, temveč le gospodarska zveza uradnikov, ki zahteva od svojih založnikov le male odstotke v korist svojih udov. Ni res, da se je dal Moser zapeljati, konzum za nemške uradnike prevzeti; res je, da je Moser prostovoljno prevzel zalaganje specerijskega blaga proti odpustu 3, oziroma 4 odstotkov od splošne cene, ter sam izjavil, da bi moral že meseca decembra m. l. s trgovino ponehati, če to oddajo ne bi bil sprejel. Ni res, da so uradniki zahtevali potrebščine po najnižji ceni in sproti dolžni ostali, res je pa, da so blago jemali po navadnih od Moserja samega nastavljenih cenah in sicer le proti odpustu 3 do 4 odstotkov na v to svrhu nabavljene knjižice, ter koncem meseca vse plačali, razun ednega uda, ki je neznatno svoto marca mesca na svojo prošnjo dolžan ostal. Ni res tedaj, da so uradniki potem, ko Suppanz Moserju blaga ni več hotel dati na up, še bolj pridno dolgovce delali, ter da je šel konsum Celjskih nemških uradnikov rakom žvižgat, res pa je, da dotična gospodarska zveza še obstoji. Za vodstvo „gospodarske zveze“: Schoberl, dr. Drobnitsch in Hans Moser.

— Iz tega popravka je razvidno, da smo mi istino poročali, kar se namreč tiče bistvenega jedra naše notice o založniku uradniškega konsumnega društva v Celju. Smisel našega poročila je bil: ožigosati postopanje vplivnih celjskih Nemcev, Stigerja, Zanggerja in drugih zoper svojega lastnega rojaka, Nemca Moserja, katerega so v pravem smislu besede naravnost — uničili. Dokaz spodaj objavljeni pismi. Kar se gospodov uradnikov tiče, ni primerno, ako se v popravku spodbikajo nad našim izrazom, da so dolgovce delali, ker sami pravijo, da so blago čez mesec na up jemali in koncem meseca plačevali, kar je seveda tudi drugod navada. Moser pa pri najnavdušenejših Nemcih ni mogel nič blaga na up dobiti, ker so se vsi proti njemu zakleli. Moser je dajal na kredit, a sam ni mogel dobiti kredita. Kar smo tukaj objavili, storili smo radevolje, ker se to ne more imenovati popravek, ampak je le naša izvirna notica, oblečena v drugo obleko. Kako nečloveško sta pa postopala Stiger in Zangger zoper Moserja in zoper nemške uradnike, združene v „Gospodarski zvezi“! dokazujeta sledeči pismi.

— **Kdo je uničil konsum nemških uradnikov v Celju?** Bili so to nemški štacunarji, ki so iz nizkega koristolovstva hoteli za vsako ceno ruinirati svojega sobrata, Moserja. Čujmo:

Celje, 22. marca 1905.

Gospod N. N.

Došlo mi je Vaše vprašanje o Hansu Moserju tukaj. Nato Vam sporočim, da je to založnik tukajšnjega uradniškega konsumnega društva, ki je bilo zoper nas, celjske trgovce, poklicano v življenje. Po mojem prepričanju bi znalo društvo, kakor tudi omenjena trgovina v kratkem zaključiti svoje poslovanje. Jaz Vas samo v imenu celjskih trgovcev prosim, tega moža ne z blagom zalagati. Mi, Celjani, smo se zavezali, da Moserju nič ne damo. Po trimesečnem obstoju te trgovine je prišlo mnogo enakih poizvedovanj. Na vsa sem enako odgovoril kakor Vam in sem prejel od znamenitih tvrdk, tudi iz Vašega mesta, pritrjevalna pisma.

Pričakujem Vašega zagotovila v tem smislu z odl. spoštovanjem

Gustav Stieger.

Celje, 22. marca 1905.

Gospod N. N.

Na Vaše cenjeno vprašanje si Vam dovolim naslednje odgovoriti: Mož, po katerem vprašujete, (Moser,) se je etabliral tukaj z nekaj 100 kronami in je hotel trgovino v kratkem času opustiti. S začetkom januarja se je ustanovilo tukaj konsumno društvo, katero tukajšnjim trgovcem jako škoduje, in ker nikdo ni

hotel tega društva zalagati, so se obrnili na branjarje. Omenjenega trgovca, (Moserja), bojkotirajo vsi tukajšnji trgovci, in si mora tudi najmanjše potrebe od zunaj naročati. Tukajšnji trgovci in jaz bi Vam bil zelo hvaležen, ako se odrečete kupčiji z Moserjem. Vi bi od tega ne imeli dosti škode, ker ta tvrdka malo potrebuje. Kolikor sem mogel doslej poizvedeti, se ga zalaga samo s podvzetjem (gegen Nachnahme) in uživa le zelo omejen kredit. Z odličnim spoštovanjem

Zangger.

— **Nemška „Gemeinbürgerschaft“ v Celju.**

Navedli smo kričeč vzgled, kako si mislijo celjski Nemci medsebojno bratstvo. Moserja so uničili, dasi je Nemec, ker so čutili, da jim ne hodi prav, s tem so odbili od sebe vse nemško uradništvo, ker njim je v prvi vrsti samo zato, da morejo sesati denar iz uradniških žepov. Ko je uradniški konsum prenehal s svojim delovanjem, je trgovec Ranzinger, obljubil uradnikom procenite pri nakupih, a takoj so padli čezenj drugi nemčarski kramarji in z grožnjami so dosegli, da uradniki nimajo zdaj niti pri Ranzingerju opravičenega popusta. Zato pa so tudi gospodje uradniki obljubili, da bodo svojim ljubim prijateljem, celjskim Nemcem, plačali milo za drago. Kadar jih pridejo zopet prosit z mastnimi obljubami, naj gredo zapje v volilni boj, tedaj jim vrnejo šilo za ognjilo. Res, ne poznali bi svoje časti, ako bi se tem ljudem dali voditi za nos, ki so jih zdaj grdo pahnili od sebe, a drugič bi jim šli zopet ponižno na tlako. Zgoraj objavljeni pismi sta klasična priča in vlepomemben argument, kateri naj si gospodje uradniki ohranijo v trajnem spominu.

— **„D. Wacht“ — hijena na grobeh.**

„Že često smo opazili, da postaja vedno surovejša in divjejša celjska nemčarska mladina, a to je pripisati večidel pisavi celjskega „rauberblatla“: „D. Wacht“. Ščuvanja k sovražnostim, odobravanje izgredev in nasilnosti, nesramne laži, infamne razžalitve, psovanje umrlih poštenjakov, predbacivanje telesnih napak, škodoželjnost itd. vse to je na dnevnem redu. Po tem se mora sklepati, kako plemeniti (!) so oni, ki vladajo to časopisje“. — Nesramno lopovstvo si je dovolila ravno kar „D. Wacht“. Jugoslovanski biskup slavnega spomina, Strossmayer, ki je umrl dne 7. t. m., ki je bil dika in ponos našega rodu, ne najde miru od podlih časnikarskih hijen renegatske družbe. Na zlobo in nizek način sramote blage mane visokega jugoslovanskega mecena. In kar je pri tem najlepše, se „D. Wacht“ hinavsko zgraža nad enim slovenskih listov, ki je omenjal samomorilca Wolffhardta. Mutatis mutandis — imena smo spremenili — smo pisali doslovno tako, kakor omenjeni celjski list. Vržemo mu njegove lastne besede v obraz: „Narodni boj, sme pač marsikaj opravičiti, ali takšna zavratna nesramnost, takšen izbruh podivjane duše ne zasluži drugega kakor najgloblje zaničevanje.“

— **Kdo bo mariborski poslanec?** Iz političnih krogov prihaja vest, da bo namestu umrlega dr. Wolffhardta kandidiral g. Aleks. Hickl, ravnatelj splošne prometne banke na Dunaju, za državnozbornskega poslanca v mestni skupini Maribor-Ptuj. Na prvi hip se zdi čudno, da Mariborčani hočejo človeka, ki živi stalno na Dunaju, za svojega poslanca. A v tem leži mnogo politične taktike! Kar se zgodi količkaj važnega v volilnem okraju, o tem hitro informirajo svojega poslanca in mu naroče, naj stori potrebno. Pošljejo ga sem, tja, tako da je poslanec Mariborčanov pravzaprav njihova žoga, ki jo mečejo na vse kraje. A videlo se je pri Wolffhardtu, da jim ta taktika dobro služi, kadar se gre za kako nasilstvo proti Slovincem. Čujmo, da Hickl še ni vzprejel ponujane mu kandidature, čeprav deluje v to zlasti ptujski župan, Ornič.

— **„Celjski Sokol“.** Kakor znano se je udeležil „Celjski Sokol“ tekmovalne telovadbe na II. vsesokolskem zletu v Ljubljani 1904 s tremi vrstami po 6 telovadcev in sicer z eno vrsto v višjem in dvema v nižjem oddelku. Vspheh celjskih tekmovalcev je bil nad vse sijajen. Tekmovalna vrsta v višjem oddelku si je priborila prvenstvo. Od posameznikov v višjem oddelku pa so zmagali br. Jože Smertnik I. ceno: diplomu, lipov venec in srebrno vazo, br. Vilko Kukec II. ceno:

diplomo in lipov venec, br. Pavel Detiček VII. ceno: diplomu. V nižjem oddelku so dosegli nad 70% in so bili odlikovani z diplomu br. Leon Ivan V. ceno, Vester Valentin VI. ceno, Končan Viljem XIII. ceno, Ropas Vladislav XIV. ceno. Vsa ta odlikovanja so se na splošno izraženo željo razstavila v razlogi gospoda Karola Vaniča, da si jih vsakdo lahko ogleda.

— **Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju** priredi izredni občni zbor prihodnjo soboto, dne 29. t. m. zvečer ob 8. uri v gostilni „pri Pleterskem“ na Bregu. Na dnevnem redu je: „Boj za nedeljski počitek“. Celo desetletje se že bojujemo odvetniški in notarski uradniki za uvedbo popolnega nedeljskega počitka v odvetniških in notarskih pisarnah, pa brez uspeha. Kriva temu je slaba organizacija. Ves ta čas še nismo niti enkrat združeno nastopili. Naši severni bratje in tovariši so se zdramili in skoro zadnji kličejo na boj. Pridružimo se jim; združenim se tudi vlada ne bode mogla dolgo ustavljati, da izpolni naše želje in nam zajamči nedeljski počitek postavnim potom. Na občnem zboru v soboto torej naj ne manjka nobenega odvetniškega ali notarskega uradnika. Pa tudi gg. odvetnike in notarje prosimo, da posetijo zborovanje. Odbor.

— **Športne zabave.** Od dne do dne čutimo po pisarnah močnejše, kako morilno je sedenje po zaprtih prostorih. Zunaj pa se smeje solnce, in zasanja se nam včas o svežem gozdnem vzduhu, ki veje pod drevjem, sredi gozdov, sredi šum. Gibanje na prostem, to vabi človeka z neodoljivo močjo, saj vsakdo čuti instinktivno, kaj daje zdravje in moč. Tudi kegljanje spada med športne zabave; seveda samo v lepih in zračnih prostorih je koristno. A sedaj ni daleč naokoli lepšega kegljišča kakor v prijaznem hramu pod goro, v „**Skalni kleti**“. A tega ni treba niti povdarjati, saj je to premnogim dobro znano, ki vedo ceniti zdravo in lepo zabavo takorekoč na prostem, sredi svežega zraka. Druge pa smo s tem opozorili na ta priljubljen šport, ki se goji v vseh slojih. Kdor se ne kreta dosti drugje, zanj je pač zdravo, da si vsaj na kegljišču privoščijo malo zabave in gibanja.

— **Nevednost, ali kaj?** Kadar se zljubi „mavtnerci“ Beneševi na Ljubljanski cesti, tedaj pobira voznino od Celjanov, ki se pripeljejo v mesto. Zljubi pa se ji samo takrat, kadar spozna, da so konji slovenskega lastnika. Zato je nujno želeči, da slavni mestni magistrat že ponči enkrat imenovano žensko, kaj sme in česa ne! Na to opozarjamo z ozirom na slučaj v noči od ponedeljka na torek, ko je krmežljavila iz svoje buče, a čez cesto ležala zavora, pred katero so se plašili konji. Pravice ni imela zahtevati voznino, a jo je vseeno. Kaj to pomeni?

— **Velika nesreča** bi se bila kmalu zgodila v četrtek dopoldne v Gosposki ulici v Celju. Nek avtomobil je namreč na vso moč drvil po ulici ter povozil otroško varuhinjo in otroka v vozičku. Varuhinja je bila hudo poškodovana, ravnotako otrok, ki so ga vsega ovitega nesli domov. Voziček je bil popolnoma strt. Otrokova mati — soproga tukajšnjega stotnika — je padla v nezavest, ko je prišla na lice nesreče. Avtomobilista so prijeli, ki pa je bil tako galanten, da je mestnega policajca povabil k sebi v avtomobil; in peljala sta se v diru na magistrat. Te nesreče pa je v prvi vrsti kriva le mestna gosposka, ki pripušča, da avtomobili drve po ulicah ob največjem prometu. To bi bilo vendar umestno, da se take ljudi občutno kaznuje, ki tako neprevidno vozarijo po mestu.

— **Slovenci pred Gradcem.** Graščini Planckenwart in Thal pri Göstingu poleg Gradca so kupili gg. dr. M. Hudnik, M. Lavrenčič in A. Mauer.

— **Iz politične službe.** Okrajni komisar Ferd. Zoffal je prestavljen iz Ljutomer v Slov. Gradec in namestniški konceptni praktikant dr. A. Koseznik iz Konjic v Ljutomer.

— **Imenovanje.** Namestniški koncipist pri okrajnem glavarstvu v Celju, dr. Emil Lubec, je postal okrajni komisar.

— **Srebrna poroka.** G. dr. Fr. Firbas, notar v Mariboru, bivši dolgoletni predsednik mariborske „Slovanske čitalnice“ je obhajal dne 24. aprila v krogu svoje rodbine srebrno poroko.

— **Radi poneverjenja,** katerega je izvršil kot občinski tajnik in blagajnik loterije za zgradbo šole na Vidmu je obtožen pristaš ptujskega „Štajerca“ obč. tajnik na Vidmu Alojzij Nunčič.

— **Ravnateljstvo trboveljskega premogokopa in delavke.** Pred nekaterimi dnevi je umrla v Trbovljah delavka M. Knavs za opeklina. — Rajna Knavs je delala na perilniku, kjer perejo premog in ga pobirajo iz vode. Ker je tam silno mraz, imajo delavke zraven majhne železne peči, „gašperje“ imenovane. Te peči pa so silno slabe in precej potrtje in ogenj šviga iz njih na vseh

„Feller-Elsa-Fluid“ S to znamko zavarovan Fellerjev rastlinski esenčni fluid je, kakor razvidno iz zdravniških priporočanj in 60.000 zahvalnih pisem, izvrstno odpravljalno in olajševalno domače zdravilo, hvaljeno za protinske in revmatične bolečine, zbadanje, trganje ter bolečine v glavi, zobovju, v prsih, vratu in križu itd. po prehlajenju nastale bolezni, krone in nervozne popadke. 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic franko 5 K. Dobiva se pri F. V. Feller, Stubica, Elsin trg, Hrvatsko.

krajih. Pri tem švigajočem plamenu se je opekla nesrečna Knans, ko je na ogenj prikladala. Vnela se ji je obleka in dekle se je strahovito ožgalo in tudi kmalu potem umrlo. — Zakaj se ravnateljstvo ne briga bolj za delavce? Zakaj ni dalo že prej dobrih peči? Nebriznost je bila tukaj vzrok, da je uničeno življenje mladega dekleta. Uboge delavke! Celih deset ur na dan delajo za 1 K 16 vin. — potem so pa še v nevarnosti za svoje življenje. Seveda bogati gospodje na „špici“ si mislijo: da gre le v žep več, če tudi delavke trpijo. — Ravnateljstvo peče vest, in se čuti gotovo krivo, ker je dalo koj po nesreči potrte peči odstraniti in postaviti nove.

— **Tatvina denarnih pisem.** Radi spoliranja pisem aretirani dunajski poštni uradnik Nemec je baje izvršil tudi pred dvema letoma neko slično stvar. V poštni tržnici kolodvora Št. Peter na Krasu so našli pred dvema letoma polno odprtih pisem, v katerih je bil prej denar, a storilcu takrat niso mogli priti na sled. Posebno veliko je med pismi, katere je Nemec odprl, pošiljatev slovenskih Amerikancev. Poštna uprava pravi, da za Nemčeva dejanja ne jamči, ker pisma niso bila rekomandirana.

— **Samomor gospe Brudermann?** Kakor se nam iz Maribora poroča, se je tam, dne 25. t. m. okolu 10. ure zvečer usmrtila gospa Brudermann, soproga osrbnika, baron Tivkel-novih posestev. s tem da si je izstrelila iz revolverja kroglo v glavo. Motiv tega čina ni znan, pač pa krožijo najraznovrstnejše govorice po mestu. Tudi sodna komisija se bavi s zadevo. — Brudermann je bila stara približno 30 let in mati 4 otrok.

— **Nemškutarske kmetice iz mariborske okolice** so hotele za Veliko noč pošteno postreči Mariborčanom. Na Veliki teden so zalotili več mlekaric, ki so prodajale z vodo pomešano in popolnoma izprijeno mleko, zopet druge so prodajale pokvarjeno maslo in slanino, smrdljive klobase in plečeta. Bile so zato obsojene na dva do tri dni zapor, da imajo čas za premislek, da je goljufati greh. Kočarica Barba Mohorič iz ptujškega okraja pa je prinesla na trg celo vrečo klobas, ki so bile narejene iz mesa crknjenega konja ter so neusmiljeno smrdele. Klobase ji je policija zaplenila, kramarico pa, ki je hotela meščane osrečiti s takšnimi „pirhi“, so zaprli, in gotovo jo čaka občutna kazen.

— **Ustrelil se je v Slov. Bistrici 22letni** Fr. Soršak, sin ondotne gostilničarke na kolodvoru.

— **Umazani „Štajerci“** se je baje proti nekemu gospodu, ki ga je vprašal, kako se upa tako nesramno pisati proti Slovencem, izrazil, da se mu ni nič bati, ker so za prihodnje porotno zasedanje v Mariboru izžrebani porotniki, večinoma saminjegovi privrženci — Nemci in nemškutarji. Zato bi torej rad Ornič spravil dr. Tavčarja in dr. Brumna pred mariborske porotnike!

— **Nemški jezik v ljudski šoli v Mozirju.** Vesele se nemški listi, ki trdijo, da je občinski zastop trga Mozirje sklenil razširiti ljudsko šolo na ta način, da se bo v 4. razredu poučevalo samo v nemščini in da bo vodstvo šole poveril nemški moči. Koliko je na tem istine?

— **Tečaj za pridelovanje zelenjadi.** Na deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru se bo vršil od 11. do 13. maja t. l. tečaj za sajenje zelenjadi. Učilo se bo sajenje in pridelovanje najvažnejših vrst zelenjadi. Število udeležencev je določeno na 30.

— **Prostovoljno gasilno društvo „Kranjčica“.** Čitatelji „Domovine“ so gotovo čitali o našem gasilnem društvu in prodaji njegovega orožja. Društvo se je ustanovilo pred par leti in si je nadelo ime „Prostovoljno gasilno društvo „Kranjčica“. Bil mu je ustanovitelj in načelnik tedaj naroden mož in posestnik Jakob Mlinar. Poveljevalo se je tedaj le v slovenskem jeziku, ker nismo pustili člani nemščine blizu. Podpore so pridno prihajale, tako da je bilo upati društvo najboljše bodočnost. Ali začela je zahajati ptujška „giftna krota“ k načelniku, in sčasoma se je navžil njenega strupa — začel je nemškutariti. Sad tega nemškutarjenja se je pa takoj pokazal, in bil je ta, da so se začela povelja v nemščini glasiti, da je dajal povabilne in volilne listke itd. le v nemčurški Blankejevi tiskarni tiskati. To pa nam narodnim možem in mladeničem ni bilo po volji in smo začeli drug za drugim društvu obračati hrbet in to tako številno, da je skoraj ostal načelnik sam in pa par njegovih privržencev pri društvu. Kako je v društvu deloval, je lahko vsakemu jasno. Bil je celi odbor le edino sam načelnik, drugi so bili kar tako rečeno — samo na papirju. Prišel pa je tudi zanj dan plačila in ljudske sodbe. Preteklo leto je bila volitev in tedaj se je izvolil za načelnika Fran Šet, ki je vrlo naroden mladenič. Ker pa je bilo društvo preveč zakopano v dolgeve po krivdi prejšnjega načelnika, zato ni moglo društvo napredovati, čeravno je bil sedanji odbor sestavljen iz samih narodnih mož in mladeničev. Moralo se je društvo razdružiti in orodje po društ. pravil. občini izročiti. Nazadnje pa še vzgled, kam pripelje ptujski „Štajerci“ človeka. Mlinar je bil skraja pаметen in naroden mož, potem nemškutar in pijanec. Varujte se predragi bralci, ptujškega „Štajerca“, vulgo „giftne krote“. V boj proti nji! Vekoslav.

— **Št. Jurij ob juž. žel.** Procesije vstajenja Gospodovega na veliko soboto se je tudi udeležilo naše veteransko društvo. Čudno se nam je zdelo, kako da ima le nemški poveljni jezik. Ali res mora naš Št. Jurij prednjačiti drugim krajem v nemškutariji!

— **Pomladni mraz** je v zadnjih dneh napravil precej škode na polrazvitih trtnih brstih in tudi na zgodnjem sadju. O tem poročajo zlasti iz Halož.

— **Nova Štifta pri Gornjem gradu.** (Šolska kuhinja.) Na naši šoli je pretečeno zimo dobilo opoldne v 40. dneh 2005 oddaljenih in revnih šolskih otrok toplo kosilce t. j. povprečno 50 otrok na dan. Vse hvale vredno bi bilo, ako bi tej mladini ostali zvesti dosedanjí dobrotniki in se jim pridružili še novi. Med prvimi dobrotniki šolske mladine so zlasti slav. krajni šolski svet v Novi Štifti, slav. posojilnica v Gornjem gradu; gg. Jakob Savinšek, župan, Enci Franc, fant v Novi Štifti, ter Franc Kolenc p. d. Jerman na Ljubnem, Laznik Janez, poštni sel, Jože Mikuš v Gornjem gradu, Peter Ručigaj, trgovec v Bočni in še nekateri. Podpisano šolsko vodstvo se kot voditeljstvo šolske mladine za milodare najpriščneje zahvaljuje ter vsem kliče prav prisrčni: Bog plati!

Šolsko vodstvo Nova Štifta, dne 22. aprila 1905.
Franc Kelc, nadučitelj.

— **Poskušen samomor.** Pri Zavrču je skočil minoli teden posestnik Janez Kokot v Dravo. Nekemu finančnemu stražniku se je posrečilo, ga potegniti iz vode. Komaj pa je mož doma menjal mokro obleko s suho, že je letel zopet k Dravi ter se zagnal v njo. Toda tudi sedaj so ga potegnili na suho ter oddali orožnikom, ki so ga odpeljali v Ptuj na varno. Možu se je gotovo zmešalo.

— **Milwankee, Amerika.** Cenjeni gospod urednik! Gotovo se bodele čudili, ako dobite od tukaj dopis. Slučajno sem dobil zadnjič v roke številko ptujškega „Štajerca“, v katerem se nahaja nek dopis iz našega kraja. Da ta dopis ni bil tukaj v Ameriki pisan, kaže že njegov podpis, katero ime je tukaj v Milwankee popolnoma neznano. Sploh pa je cel dopis popolnoma lažnjiv in neresničen. Prvič ni res, da so tukaj v Milwankee skoro sami Nemci, drugič pa ni res, da se z nemškim jezikom tu lahko izhaja. V celi Severni Ameriki se govori največ angleški in skoraj najmanj nemški, vsi drugi jeziki so bolj zastopani, kakor nemški. Veliko laglje izhaja človek tukaj s slovenskim jezikom, ker najdeš skoro povsod Slovane zlasti: Hrvate, Slovake, Poljake, Čehe, Ruse itd. Kdor hoče v Ameriko priti, temu se pač ni treba bati, ako ne zna nemški, ker mu tega ni prav nič treba. Večino Nemcev tvorijo tukaj potepuhi; tatovi, goljufi itd., ki so iz blažene Nemčije semkaj pobegli, in zaradi teh nemških begunov se pač ni treba nikomur nemški učiti. Prihodnjič več! Da ste mi zdravi!

Franc Volovšek.

— **Fran Rakuša †.** V Trstu je umrl kontrolor ondotne hranilnice in posojilnice, g. Fran Rakuša. Pokojnik je bil rojen v Cvetkovcih na Štajerskem in se je posvetil učiteljskemu stanu. Nazadnje je služboval na Ciril-Metodovi šoli v Trstu, a je popustil to službo in vstopil kot uradnik pri tržaški hranilnici in posojilnici. V Trstu je bil tudi dolgo let zborovodja in je deloval tudi na literarnem polju. Zlasti znana je njegova knjiga „Slovensko petje v preteklih dobah“.

— **Velika preiskava** se vrši zdaj v bistriškem predoru nove železnice na Gorenjskem, ker se je splošno in z upravičeno bojaznijo širila govorica, da so laški oficirji preoblečeni kot delavci položili mine v tunelu. Vlada je poslala inženirja Molkeja na lice mesta, da z acetilensko svetilko preišče kamen za kamnom v predoru, če ni kje kakega sledu ali vsaj sumnje o položenih minah. To delo bo povzročilo obilno stroškov, ker je preiskavanje določeno menda za cele tri mesece.

— **Železnica iz Postojne mimo Razdrtega, Senožeč do Stanjela na Krasu,** katero so že pred leti merili, se bo baje pričela graditi, kakor hitro bo dodelana nova državna proga iz Trsta mimo Gorice v Celovec. V to svrhu so že napravili v Stanjelu ob novi državni železnici veliko večji kolodvor. Za to železnico se potegujejo v prvi vrsti vojaški krogi. Ob enem nameravajo podaljšati vipavsko železnico od Ajdovščine do Št. Vida tako, da bi dobila cela vipavska dolina potom te železnice zvezo z državno železnico. Nova železnica bi bila v slučaju vojne z Italijo velike koristi za Avstrijo.

Društveno gibanje.

— **Vabilo k veselici** katero priredi čitalnica v Šmarji pri Jelšah dne 30. aprila 1905 v dvorani g. K. Jagodiča ml. Spored: A. Koncert. 1. Mendelsohn: Overtura, čveteroročno na klavirju. 2. Nedved: „Oblakom“. 3. Narodna: „Vse že rožice so v cvetu“. 4. Volarič: „Gospodov dan“, mešan zbor. 5. Humel: „Nokturno“, čveteroročno na klavirju. 6. Volarič: „Vzvečer“, alt solo. 7. Sattner: „Po zimi iz šole“, mešan zbor. B. Gledališka predstava „Bratranec“, burka enodejanka.

C. Prosta zabava. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži 1.—3. vrste 1 K; 4.—6. vrste 80 vin.; 6.—8. vrste 60 vin.; stojišča 30 vin.

— **V Št. Pavlu v Sav. dolini.** Sestavil se je odbor, ki namerava prirediti v nedeljo, dne 21. maja t. l. veselico v dobrodelni namen in sicer v prid ubogim pogorelcem v Šeščah. Taista bi obsegala pevske točke, godbo, gledališko predstavo itd. Slavna sosedna društva so prošena, da se blagovolijo s svojimi eventualnimi prireditvami ozirati na to veselico. Natančnejši spored se objavi pozneje.

Odbor.

— **Kat. slov. izobraževalno društvo na Vranskem** priredi na belo nedeljo popoldan ob 3. uri v stari šoli poučen shod. Govoril bode g. deželni potovalni učitelj M. Jelovšek o živinoreji. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Bralno društvo in podružnica družbe sv. Cirila in Metoda na Polzeli** priredi veselico v nedeljo, dne 30. aprila t. l., ob 3. uri popoldne v prostorih g. J. Žigana. Spored: 1. V. Šonc: Venček slov. nar. pesmi. Ženski zbor. 2. V Ljubljano jo dajmo. Veseloigra v 3 dejanjih. 3. H. Volarič: Divja rožica. Ženski zbor s spremljanjem klavirja. 4. Rossini: Fantazija iz opere „Seviljski brivec“. Gosli in klavir. 5. Fr. Gerbič: Gondolirjeva pesem. Ženski zbor. Iz prijaznosti sodeluje pri veselici g. A. Nerat iz Šoštanj. Vstopnina: Sedeži od 1.—3. vrste 1 K; sedeži od 4. vrste naprej 60 v; stojišča 30 v.

— **„Godbeni klub v Šoštanju“** priredi v soboto, dne 29. t. m. svoj II. koncert v veliki dvorani hotela „Avstrija“ z jako zanimivim sporedom. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži 1 K. Stojišča na galeriji 40 vin. Čisti dobiček pripade „Šoštanski narodni godbi“. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

— **Konjiško učiteljsko društvo** zbornje v četrtek, dne 4. majnika t. l. ob pol 11. uri dopoldne v Konjicah. Pogovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. Volitev delegatov k letošnjemu zborovanju „Zveze“. Poročilo delegata o zborovanju „Zveze“. Slučajnosti in nasveti. Po zborovanju prva pevska vaja za nameravani koncert. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

— **Bralno društvo „Edinost“ v Središču** priredi gledališki večer dne 30. aprila, t. j. na belo nedeljo v šolskih prostorih v Središču. Upripori se: „Lumpacij Vagabund“, burka s petjem v treh dejanjih in s predigro. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: sedeži 1 K, stojišča 40 vin. Čisti dobiček se uporabi v društvene in šolske svrhe. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

— **Okrajna bolniška blagajna v Ljutomeru** sklicuje svoj glavni zbor na nedeljo, 30. aprila t. l. ob pol 9. uri dopoldne v gostilni gosp. Vaupotiča v Ljutomeru. Zastopniki obrtnikov in delegatje delavcev naj zanesljivo pridejo.

Iz Balkana.

— 20. aprila.

„Slovan povsod brate ima“, tako se glasi „refrain“ znane slovenske pesmi. Resnica je to, a žalibog kako malo se poznajo med sebo in kako malo se — da ne rečem, ljubijo — kako malo se trpe.

A tega nikdo bolje ne vé, kakor naš neprijatelj Nemec. Drugače bi si ne bil postavil za svoje geslo: „Drang nach Osten“.

Lahko je tja prodirati, kjer je razpor. Lahko je nositi temu pónosno glavo, kjer si jo trkajo bratje drug o drugega. Za to pač ni treba Nemcem posebne „korajže“, samo treba nam Slovanom na jugu nesloge.

Bolgarski pregovor veli: „Grk bo propal od saltanata, a Bolgar od inata“, t. j. Grk bo propal od razkošnosti, a Bolgar od trmoglavosti. Zdi se mi, da je trmoglavosti tudi med drugimi Slovani dosti, kakor med južnimi, tako med severnimi. V Makedoniji si stojita dva brata ramo do ramena. zdaj se mučita oba, da bi se našla prava meja med obema: do kod se razprostirajo Srbi, kje začenjajo Bolgari? To je resno vprašanje baš v sedanjem važnem trenutku!

Pač bi se tudi tukaj moglo reči: O veliki trenutek, kako majhen rod si našel!

O tem vprašanju si zdaj učenjaki in politiki na obeh straneh belijo glave. In glejte, kaj so pretuhtali.

Tam, kjer se čuje člen **-t-ta-to-** pri samostalnikih ali prilogih, tam je bolgarsko, in narobe: kjer se ne izgovarja člen, a se sklanjajo imena v sedmih sklonih, tam je srbsko. A razumeva se, da se mora vzeti v poštev tudi prehodni pás (cona), v kateri se slišita člen in sklonove končnice, če tudi ne vseh sedem. Ta pás se prostira samo po nekih vseh od ene in druge strani, a seveda ne po celi Makedoniji, niti celi Stari Srbiji. Kakor trdijo jezikoslovci (Bolgarski) proteza se ta pás med Negotinom in Vidinom, med Aleksincem in Nišem, med Prokupljem in Vranjom, med Prizrenom in Tetovim. Kje pa hočejo srbski jezikoslovci ta pás povleči, in kako ga oni tolmačijo, o tem tukaj ne bom razpravljal. Dosti je, ako omenim, da je pravda o pásu tako živahna, in se tako vlačí ta ubogi pás da se zna o prvi priliki raztrgati; a ko se bo kdo drugi pograbil, o čemur zdaj ne sanja niti Srb niti Bolgar: Divide et impera!

Ni dosti, da se prepirata glede Makedonije dva rodna brata; zdaj je še tretji posegel vmes — namreč Grk. Ta kljubuje zdaj nemu, zdaj drugemu. A v poslednjih časih se posebno zaletuje v Bolgare ter je s Srbi sklenil prijateljstvo. To bode hudo v oči. Zato se Bolgari pripravljajo na velike metinge, kjer bodo protestirali proti grškemu početju v Makedoniji, posebno proti zverstvom, ki so jih grške čete izvršile v bolgarski vasi Zagoričani v Kosturskem okraju. Tam je palo okrog 150 žrtev pod grškim in turškim nožem. Vsled tega je Bolgarom v kneževini vzkipela kri. Prišlo bo kmalu do velikih demonstracij proti Grkom, ki prebivajo tukaj. Začela se bo tudi diplomatska akcija v Carigradu in v Atenah. A od te ni pričakovati toliko uspeha kakor od resnega nastopa proti grški predrznosti.

Ob času Iztočne Rumelije 1879—84 so bili Grki v tej deželi posebno predrzni. Na najvišjem vrhu Plovdiva je vihrala grška zastava. Ob vsakem grškem dinastičnem in narodnem prazniku so razobešali po mestu grške zastave. Bolgarskega jezika ni hotel nobeden znati. Ako se je prikazalo kako bolgarsko društvo v mestu, kjer je večina prebivalcev grška, n. pr. v Stanimaki, je bilo s kamenjem napadeno. Diplomatični protesti so bili brez vsakega uspeha. Tedaj so pa Bolgari, posebno dijaki in druga mladina, začeli trgati grške zastave in prepevati po nlicah bolgarske pesmi, in glej zastave so počasi zginile. Od leta 1885 naprej jih ni nikjer videti, niti v Plovdivu niti v Stanimaki, niti v drugem mestu Bolgarije.

Znabiti se bodo z demonstracijami strahovale tudi grške čete, da ne bodo več tako predrzne.

Grki so izgubili v Makedoniji dobrega doletnega zaveznika Romune ali Kucoovlahe, imenovane v narodnem govoru tudi „Cincare“, katerih je okolu 150.000, raztresenih po raznih krajih Makedonije. Romunska propaganda se je začela tam pred 15 leti, a je postala posebno živahna v poslednjih dveh letih.

Tako je nastal nov element, kateri še bolj meša Makedonsko kašo. Tudi Romuni hočejo imeti svoj narodni jezik v cerkvi in šoli. Siti so grškega fanatizma. Romunski državni zbor v Bukareštu je glasoval za svoto 600.000 frankov za vzdrževanje narodne propagande v Makedoniji. Dandanes rumunska stranka že odpira nove šole in se bori z vso močjo za narodno službo božjo.

Grki bodo zdaj že sprevideli, koliko so bili neprevidni in nerazumni, da so vsled svoje trmo-glavosti odbili od sebe 150.000 svojih starih so-vernikov ter jih preobrnil v svoje sovražnike.

Zdaj stojijo Grki in „Kuco-Vlahi“ (Cincari) v dveh protivnih taborih. Časi so za večno proč, ko so poslednji prelivali kri in delali gmotne žrtve za druge, t. j. za Grke, kateri so jih pred očmi Evrope predstavljali za „del svojega pradednega nasledstva“.

Danes je narodna zavest med Romuni vzbujena; oni začenejo hrabro braniti svoje narodne pravice. A Grki naj se le drže svojega fanatizma, kateri jih bo v bodočnosti še globlje razdelil od Rumunov in drugih krščanskih narodnosti na Balkanu. Tudi o današnjih Grkih velja star pregovor: Graeca fides, nulla fides!

Dopisi.

Od nekod. Članki „Slovenskemu narodu“ v „Domovini“ so označili v polni meri našo popustljivost v obrambi slovenskega jezika napram c. kr. drž. uradam. V resnici smo sami krivi, da je naš slovenski jezik pastierka v naših deželah. Se li moremo čuditi, da nam vlada v naše urade pošilja večinoma našega jezika nezmožne, našemu narodu sovražne, ga zaničujoče uradnike? Nikakor ne. Naša narodna slabost je, da ljudstvo tujcu več veruje kot svoju. Ako tak uradnik nad našim človekom v uradu zarjove, že mu upade pogum, in on vse stori, kar uradnik zahteva. Če je našinec katero nemško besedo ugrabil, že pravi, da razume nemščino. Tudi ima naše ljudstvo to abotno idejo, da se z nemškimi vlogami več in lažje kaj doseže kot s slovenskimi, ter tako nevedoma ravna pota v našo deželo nemškim uradnikom, za katere očetovsko skrb vlada, ko vriva v naše šole nemščino, trdeč, da Slovenec brez znanja nemščine ne pride daleč. Resnica pa je le, da z znanjem nemščine omogočimo nameščanje nemških uradnikov v naših deželah. Ko bode naše ljudstvo tako probujeno, da bo od uradnikov vse v slovenskem jeziku zahtevalo, odklanjalo vse nemške dostave, bo onemogočilo tujim uradnikom poslovanje v svoji deželi. V to pa je treba pouka, živa beseda več doseže ko dolgi spisi; shodov in zopet shodov je treba, da se pouči naše ljudstvo, da bo samostojno in zavvedno nastopalo, da bo ponosno na svoj materni jezik ter da ga čuvalo kot drago svetinjo svojih pradedov.

Imamo pa po Slovenskem nebroj raznih društev, bralnih, obrtnih itd. katera, da si so slovenska, občujejo z c. kr. uradi v nemščini. Ta smrtni narodni greh mora z naše dežele izgniti. Kaki pa so naši občinski uradi? Nasprotniki si na vse mogoče načine (samo poštene ne) prizadevajo v zastop spraviti svoje privržence, ako pa

teh ni, pa vsaj mlačneže, kateri so pokorni vsem naklanam uradnikov. V takih občinah se potem šopiri nemščina in revček župan potuje v občini z nemškimi odloki od Poncija do Pilata, da mu jih prestavi, rešuje jih pa sam v taki nemščini, da bi koza poginila, ko bi ji besedilo na rog privezal. Taki mlačni župani pa ovirajo delovanje slovenskih županov. Koliko sitnosti ima slovenski župan pri c. kr. uradih, kako vztrajno mu ti nasprotujejo, samo da bi v urad vrinili nemške dopise. Vsako neznatno malenkost porabijo, in železno, neupogljivo voljo mora slovenski župan pokazati, da ga ne ugonobijo.

Ukazi, razglasi, kakor tudi vse uradne tiskovine pošilja štajerski deželni odbor občinam nemške in le po trdovratnem uporu pripošljejo se županstvom nemško-slovenska. Ako že morajo c. kr. oblastva občini slov. odloke doposlali, ne pozabijo nikoli pod slovenski naslov krajno ime zapisati v nemščini — sicer malenkost na videz — a gospoda misli drugače. Pobotnic in drugih potrdil ne more pač slovenski župan v svojem jeziku od c. kr. uradov dobiti. Pošljejo mu le nemške in ako jih — tirjajoč slovenske, — vrne, ne dobi nobenih. Izjeme so redke. Znan mi je c. kr. davčni urad, kateri radovoljno vstreže vsaki slovenski stranki — pač bela vrana spodnjega Štajerja.

Na enake načine ovirajo oblastva slovensko uradovanje, proti katerim je le trdni, jekleni upor najboljšo sredstvo; in če to narodu v meso in kri preide, bo — bodočnost naša!

Ljutomer, 24. aprila. Po skoraj dvajsetletnem delovanju snujejo sedaj naše obrtne „Zadruga“ nedeljsko šolo za svoje učence. Na belo nedeljo bo od 9. do 10. ure zarana vpisavanje, potem pa vsako nedeljo in svetek popoldne od 1 do 4. ure šola na Franc. Jožefovi šoli v Ljutomeru za učence iz Ljutomerske župnije. Že leta dolgo se je prigovarjalo, da so se doslegli potrebni sklepi, in dokazovalo, da noben obrtnik iz svojega ne bo trebal za šolo dajati. Nasprotnikov se ve ne bode manjkalo, pa to ni čuda.

Vsi znamo, da ponk ljudske šole potrebam v življenju, posebno pa v obrti ne zadostuje, zato radostno pričakujemo rojstva nekaj tako cenjene nedeljske šole. Stari šolniki so uvideli potrebo in korist teh šol za narod in jih brez vsake plače vzdržavali, današnji zahtevajo za uro goldinar; pričakujemo pa, da bodo narodne potrebe in koristi uvaževali in tega novorojenca skrbno gojili in negovali, tudi ako plačila ne bo mogoče tako visoko staviti.

Kdor večkrat čita delavska spričevala, ta uvideva potrebo pouka obrtniškega naraščaja; častite čitalce hočem tu s takim učenim dokumentom seznaniti: „Zeugnihs Josef Kospek war durh drei jahre bei mir als Schmitlerling und aufgenommen am 1. Merz bei mir Franc. Kovačič Schmitmaister in Gerlevu und wurde von mir als Maister am 19/3 1891 freigesprochen und hat sich durh diesem Zeit drei und redlich und rein ausgebildet das ih eine jedem Her die beste zutraung gebē. Vom 19. Merz war bis ta tum als gehilfe bei mir und mit Ordnung das ih di beste zeugnis geben kan, und vom jahre 1891 war niht mehr bei mir am 1. Juli hat sein dinst aufgeben im Jahre 1891. — Da ni tako žalostno, bi se smejal človek. Nedeljske šole nam treba kakor žejnemu vođe, in sicer za vse stanove, da mladina to, kar se v ljudski šoli nauči, obdrži in se v naukih popolnuje.

Iz Gradca. Nove ideje so vlile v narodno gibanje graških Slovencev novo življenje. Zlasti dijaške razmere so se v mnogih ozirih zboljšale. Romantično življenje po gostilnah in kavarnah se vedno bolj umika resnemu delu, da si je mladina postala svesta težke naloge, ki jo čaka. Tudi društva so se začela gibati. Z redko živahnostjo je stopalo pred slovensko javnost najmlajše akad. društvo in je s tem dokazalo potrebo društva, stoječega na programu dela.

Tudi slabe posledice cepitve slov. dijaštva se že opažajo. Pred vsem se pogreša enotne organizacije vsega dijaštva, brez katere se morajo skupni nastopi za skupne interese — bodisi samo dijaške, bodisi splošno narodne — vedno ponesrečiti. Ponesrečene namreč moramo imenovati shode, o katerih se mora javnosti naravnost lagati, da se izogne opravičeni obsodbi. Ako se sprejemajo resolucije za slov. vsenčilišče po dovrženem shodu kot slučajnosti, je to pač znamenje nezrelosti. Vprašanja tolike važnosti mora pretrgovati vse dijaštvo, sicer ne more biti odgovorno za korake nekaterikov. Brez skupne organizacije pa to ni mogoče. Ravnotako se brez poslednje ne more rešiti pereče gmotno vprašanje in se ne more urediti akad. podružnica sv. Cirila in Metoda, ki je še vedno grozeča slika nezdravih razmer, ki so vladale v dijaštvu v zadnjih letih. Običajne prireditve (ples, koncerti) te podružnice so izostale popolnoma, sprejemalo se ni novih članov, udnina se ni uposlala družbi, niti občnega zbora še ni bilo!

Bi-li ne kazalo ustanoviti odseka vsega slov. dijaštva v Gradcu, ki bi se naj bavil s sličnimi vprašanji?

St—k.

Narodno-gosp. novice.

Štajerskim trsnicarjem.

Poročilo c. kr. ministrstva za kmetijstvo o razširjanju trtne uši po Avstriji v letih 1902 in 1903 podaje nam sledeči pregled o stanju vinogradništva koncem leta 1903:

dežela	površina vseh vinogradov	okuženi in najbrž ušivi	od okuženih l. najbrž ušivih vinogradov		obnovljeni vinogradi
			je po- polnoma uničenih	še rode	
ha*					
Dalmacija	81.852	25.523.30	10.793.83	14.729.94	720—
Istra	47.060	42.815.59	28.830—	13.985.02	7.100—
Niž.-Avstrijsko	39.713	33.282.41	6.848.46	26.433.95	2.313—
Štajersko	34.056	22.170.41	11.000—	5.170.41	6.000—
Tirolsko	12.575	1.302.34	?	?	?
Moravsko	12.119	4.940.39	992.13	3.948.26	98—
Kranjsko	11.631	10.653.29	8.150—	2.503.29	3.950—
Goriško-Grad.	6.976	5.478.40	2.600.99	2.877.41	2.500—
Trst	1.244	1.244—	900—	344—	500—
vsega	247.226	147.410.13	70.114.94	69.992.28	23.181—
Tirolsko ni všteto.					

* 1 hektar = 10.000 m² = 1.737.727 ali okroglo 1¹/₂ orala.

Od okuženih in najbrž ušivih vinogradov na Štajerskem je obnovljenih le 27.06 %, od popolnoma uničenih pa 35.29 %. V obeh teh slučajih je naša dežela na četrtem mestu, in sicer: Goriško-Gradiščansko 45.63 % (96.11 %), Trst 40.19 % (55.55 %), Kranjsko 37.08 % (48.46 %), Štajersko 27.06 % (35.29 %) itd.

Te številke dovolj jasno govorijo, koliko dela še čaka naših štajerskih vinorejcev, da s obnove vse svoje vinograde, kakor je potrebno s splošno gospodarskega stališča, da jim bodo vinogradi to, kar so kmetovalcem drugih krajev in dežel pri drugačnih razmerah bogata žitna polja. Gre se za ohranitev našega vinogradništva v prvi vrsti povsod tam, koder se skoraj izključno le na ta način kulture splačnje, sicer mora mali vinogradar prej ali slej s trebuhom za kruhom po svetu. Ali nimamo že dovolj takih žalostnih slučajev, ki nas resno svare k temeljitejšemu razmišljanju naših ne ravno najboljših gospodarskih razmer!

Štajerska dežela žrtvuje mnogo denarja za obnove vinogradov, ali že več let vse to nima več — rekel bi — pravega teka. Potovalni učitelji za kmetijstvo nimajo niti v Gradcu niti v ljudstvu primerne, potrebne zaslombe. Žalostno! Zakaj je tako ravno pri nas, kakor ni v nobeni kulturni deželi Evrope! To so štajerske in naše razmere! Ne da se presoditi, kam nas še te privedejo, ako ne bo kmalu drugače. Ali je že kdo natančno proučil današnjo deželno akcijo za vinogradništvo? Ali se je kaj računalo, kajti tu se gre za ogromne svote na korist ali škodo našega kmetovalca? In danes govorimo edino o enem malem delu vinogradništva, o trsnicarstvu.

100 milijonov in več trt-cepljenk treba bode še vzgojiti samo v boju proti trtni uši; vsaj danes si drugače vspešno pomagati ne moremo. Računajmo tisoč trt po 140 K. znaša to nad 14 milijonov kron, torej lep zaslužek, ki ga z lahkoto osiguramo našemu osirotelemu vinščaku. Pomagajmo mu! Javne trsnice so se preživele. Štajerski vinorejce se je pričel novodobnemu trsnicarstvu in z obćudovanja vredno skrbnostjo pravega vrtnarja neguje te mlade trte, ki so boljše in lepše nego one iz velikih trsnic; vnovčiti jih pa ne more. Prokletstvo tistemu, ki se v svoji duševni kratkovidnosti drži birokratične šablone in starega, času neprimerne in zdrav napredek ovirajočega sistema; to je gospodarski samomor, naš pogin, če to trpimo.

In takih trsnicarjev ali vsaj za to sposobnih vinorejcev imamo že na stotine. Razmere na Štajerskem so za trsnicarstvo ugodne. Narava sama nam ponuja svoje bogate darove. Tu je vrelec novih, lepih dohodkov za našega vinščaka. Naloga odločujočih činiteljev morala bi biti, te male trsnicarje organizirati ter jim odpreti omenjeni vrelec dohodkov na moderni podlagi, na podlagi samopomoči. V strokovnjaških krogih, osobito v listu „Weinlaube“ (Klosterneuburg) se resno bavijo s tem vprašanjem, kojega povoljna rešitev in realizovanje zadržne misli naših strokovnjakov utegne zasloviti daleč preko mej naše ožje domovine.

Pričakovati in zeleti je, da bi naši listi posvetili domačemu trsnicarstvu in njega potrebni — bodoči zadržni organizaciji kar največjo pozornost, saj se gre za narodno premoženje in posest v daljšem pomenu besede. Stvar je sprožena v strokovnjaških krogih in tozadevna razpravljanja so vredna, da se jih zasleduje z največjim interesom in dosledno.

Resnicoljub Bogsigavedi.

Politični pregled.

— **Državni zbor.** Povelikonočno zasedanje poslanske zbornice bo, kakor javljajo z Dunaja, razdeljeno na dva dela! Zbornica bo zborovala od 3. do 15. maja. V tem času pride na razprave carinski tarif, italijanski vseučilišni zakon in obrtna novela. Po 15. maju se sestane češki deželni zbor in 20. maja zopet državni zbor. V tem drugem delu zasedanja bo zbornica baje rešila proračun in trgovinske pogodbe.

— **Odpad Krete.** Evropa se bavi zopet s Kreto. Dne 20. t. m. je stopilo krečansko vprašanje zopet v ospredje. Prvi korak je storila krečanska zbornica. V nagovoru, s katerim je vrhovni komisar princ Jurij otvoril zbornico, je razložil, kake korake je storil za združitev Krete z Grško pri nadzorovalnih velesilah ter naznanil odgovore, ki so mu jih dale velesile. Končno je izjavil, da bo vse reforme potrdil, ki se mu predložijo zakonitim putem. Zbornica je razumela ta migljaj ter je po prinčevem odhodu sprejela soglasno in z velikim navdušenjem resolucijo, v kateri se zahteva združitev z Grško, princu Juriju se pa izreka brezpogojno zaupanje s prošnjo, naj ta sklep naznani velesilam. Poslanci so nato prisegli na ime grškega kralja Jurija in grško ustavo. — **Dogodek,** ki je bil že pripravljen, se je naglo raznesel po celotnem otoku, in povsod so se prirejali ljudski shodi, na katerih se je proklamovala združitev z Grško.

— **Razmere med Avstrijo in Italijo.** Vsakdo se spominja poročil, da si Italija nabavlja nove kanone in sploh novo bojno orodje, da popravlja stare utrdbe in napravlja nove. Najbolj pa so vznemirila občinstvo poročila o vohunstvu, bi se je izvrševalo na avstrijski obali jadranskega morja od strani italijanskih podanikov. Ni dolgo od tega, ko je pri Barbarigu po noči izstopil iz italijanske torpedovke italijanski častnik z namenom, da pregleda in ovohuni tamošnje vojne naprave. Pred nekaj dnevi opazilo je orožništvo, da dva lično oblečena človeka napravljata fotografske slike od utrdbe Sv. Danijela. Orožništvo ju je takoj prijel in, kakor je bilo pričakovati, se je tudi ugotovilo, da sta ta dva ponižna „fotografa“ italijanska podanika, in meni se celo, da sta italijanska častnika. — Orožništvo v Senožečah je prijelo elegantno oblečenega gospoda, ker je bil na sumu, da je vohun. Prijeli so ga v položaju, ko je risal zemljevid od okolice in načrt vojne zelo važnega gradu. Pri njem so dobili kovec, v katerem so se nahajali natančni zemljevidi cele Notranjske in Trsta. Najnevarnejše na celi stvari je, da so vsi prijeti italijanski podaniki in obenem italijanski častniki, torej ljudje, ki znajo najbolj izkoristiti to, kar so in bodo še izkoristili pri avstrijskih vojnih napravah. Zdaj pa je prišla vest, da se avstrijski minister zunanjih stvari Goluchowski in italijanski minister Tittoni snideta dne 29. t. m. v Benetkah, kjer se bode nahajal ob tem času italijanski minister kakor zastopnik krone pri otvoritvi umetniške razstave.

— **Dogodki na Ruskem.** Na Rusko-Poljskem se jako hitro širijo nemiri. Vstaške čete razdirajo graščine, ropajo opravo in pretepajo oskrbnike. Kmetje nastopajo vedno bolj nasilno, ker vojaštvo ne postopa odločno. Med vstaši se govori, da bo veleposestva razdelila med kmete posebna komisija iz Peterburga. Na sokolovskem veleposestvu se kmetje sami porazdelili medse posestvo. Vsak dan so javni shodi, na katerih se sklepa o pobijanju veleposestnikov in judov o pravoslavni velikonočni praznikih. — Pristaši finske ustave delajo na vso moč, da bi bila uveljavljena finska ustava. Vlada je odredila obširne vojaške priprave, da prepreči morebitne izgrede 1. majnika. A kljub temu zapuša Rusijo mnogo bogatih oseb. Zadnjih 14 dni so oblasti izdale 150.000 potnih listov za inozemstvo.

Rusko-japonska vojna.

Rusko brodovje se združuje. Poroča se z dne 24. t. m., da je večje število ruskih križark došlo pred luko Kamran. Dve križarki sta še v luki. Glasi se, da so Rusi premestili svojo bazo na Hajnan. V Cintavu bivajoči ruski častniki so dobili poročilo, da je rusko brodovje zapustilo Kamran v smeri proti jugu, da se združi s tretjim ruskim brodovjem.

Ustavljen promet v Kitajskem morju. Brzjavka iz Honkona poroča, da šest ladij, ki bi morale oditi z rižom na Japonsko, noče zapustiti luke, ker se boje ruskega brodovja.

Nekaj podobnega se je zgodilo v Bombaju, kjer so se kapitani in mornarji iz istega razloga branili, odpluti na Japonsko z bombažem. Navzočnost ruskega brodovja je provzročila v kitajskem morju velik preobrat v prometu.

Vojno stanje na Formozi. Dne 26. aprila so nad vsem otokom Formozo proglasili vojno stanje. To odredbo je sklenil tajni svet.

Japonci delajo na vse kriplje. Poroča se iz Tokia, da je dospel japonski pomorski promet med Japonsko in Mandžurijo na vrhunec

vsled bližajočega se ruskega brodovja. Neprenehoma se prevažajo čete, topovi in vojni material. Ob začetku vojske sestavljenih 52 nadomestnih bataljonov se je polagoma razširilo v 52 nadomestnih polkov. Iz teh polkov so napravili divizije, tako, da se bo sestavila 6. in 7. japonska armada. Iz Koreje že več tednov odhajajo na pomoč Ojami ojačenja. Vsled tega se da lahko sklepati na zopetni pričetek japonske ofenzive. Poroča se iz Šangaja, da je v Daljni dospelo 13 transportnih ladij z novimi četami, ki obstoje večinoma še iz nedoletnih japonskih mladeničev.

Rumena nevarnost. „Nov. Vremja“, poroča iz Indije, da je ondoto prebivalstvo poslalo mikado pozdravne brzjavke ob priliki njegovih zmag. Vse je vedno bolj prošinjalo Japonske, in njene zmage so zadobile v očeh prebivalstva značaj vseazijske zmage nad Evropo. Tega Angleži v Indiji niso pričakovali. Ondotno angleško časopisje se že pričinja vsled tega razburjati ter svetnje Japoncem, naj bodo pametni in naj jih ne omotijo preveč njihove zmage. Sedaj je pa žalibog že prepozno. Globoke korenine je pognalo v indijskem prebivalstvu prepričanje o skupnosti interesov in Angleži se bodo temu težko ustavljali. Rumeno nevarnost, o kateri so Angleži toliko časa govorili tako zančljivo, čutijo sedaj že sami in blizu je prihodnost, ko bodo obžalovali svojo lahkomišljenost.

Vladivostok. Po poročilih z bojišča je soditi, da so japonske operacije proti Vladivostoku odvisne od uspehov na morju, ker Japonci ne morejo svojega brodovja obenem razdeliti in istočasno operirati z njim proti Vladivostoku. „Novoje Vremja“ poroča, da je Vladivostok dobro utrjen in preskrbljen, bolje nego Port Artur.

Z bojišča na suhem. Listi se obširneje pečajo s položajem na mandžurskem bojišču. Na podlagi različnih poročil, ki so na razpolago, izražajo prepričanje, da se bodo v kratkem zopet vršili važni dogodki.

General Linevič poroča dne 25. t. m.: Naše prednje čete so sovražnika pregnale iz več utrjenih postojank. Japonci so zasedli eno utrjeno postojanko. Ogenj našega topništva in dohod naših oddelkov pred fronto in na levo krilo, je prisilil sovražnika k hitremu umikanju. Na begu so Japonci zažgali eno svoje skladišče. Dne 23. t. m. so naši prisilili sovražnika, da se je umaknil iz Kajansena. — Isti dan so se naše zasledujoče čete približale močno utrjenemu kraju Santufu, ki so ga imeli zasedenega Japonci. Naše topništvo je pričelo streljati na mesto od vzhodne strani. Ko pa se je pokazalo, da je v mestu močna posadka, so se naše čete umaknile. „Rus“ poroča iz Harbina: Japonci resno groze železnici pri Kirinu in ondotni ruski poziciji. Vse bolnišnice so spravili v Harbin.

Pariz, 27. aprila. Roždestvenski je javil, da je že v zvezi z Nebogatovim brodovjem. Roždestvenski mu bo šel proti jugu nasproti. Številni prevozi premoaga so v Bataviji čakali tretje baltiške eskadre. Roždestvenski poroča, da je videl nekaj japonskih torpedovk. Ko se bo Roždestvenski združil z Nebogatov, bo z vsemi silami ne gubeč časa, plul proti Vladivostoku po najkrajši poti mimo Formoze. V Vladivostoku je rusko brodovje pripravljeno na izhod, izvemši „Bogatirja“, ki še ne bo mogel sodelovati. V Vladivostoku je izvrstna flota podvodnic, s katerimi so izvršili izvrstni poizkusi. Ruski častniki in mornarji izjavljajo, da so pripravljeni na najodločnejši boj in da stojijo pred trenutkom ali zmagati ali umreti.

Saigon, 27. aprila. Vsi prevozniki parniki Roždestvenskega brodovja, tudi hospitalna ladja „Orel“, so včeraj zapustili notranji zaliv pred Kamrank-om. Rusko ladjevje tvori pred zalivom velik polukrog, ki se razteza od Kapa Varella do male osti Kamranskega polotoka. Torpedovke poizvedujejo na vse strani. Admiral Roždestvenski hoče menda tu počakati eskadre Nebogatove.

Književnost in umetnost.

— **Knjižnica za mladino.** Ureja E. Gangl. Knjiga 29. Izhaja vsake tri mesece. Vseletna naročnina 3 K 20 vin. Goriška tiskarna. Ta zvezek prinaša povest „Milutin Oblakar“. Po nemškem izvirniku priredil Janko Leban, nadučitelj. S tem delom si bo pridobila „Knjižnica za mladino“ novih prijateljev, saj je ta povest poleg zanimivega dejanja tudi polna lepih nauk. Opisuje dečka na poti od prvih šolskih let do vstopa v resno, zrelo življenje. Pisatelj opozarja na vse čeri in nevarnosti, ki prete mlademu človeku, da ne zagazi v pogubo, zlasti svari pred pijančevanjem. To knjigo naj bi kupili pedagogi in starši svojim otrokom, zakaj v njej je mnogo zdravega zrna, ki ga vsejejo v deške duše. Kjigo toplo priporočamo!

— **„Slovenska Matica“** Knjige, ki jih je izdala letos „Slovenska Matica“, delajo že po svoji zunanosti jako lep vtis na čitatelje. Šestero obširnih in zanimivih knjig nam je poklonila; že v tem se kaže oni lepi napredek, ki se zadnja leta opaža v tem našem prvem književnem zavodu. Knjige so naslednje:

XI. zvezek Knezove knjižnice. Prinaša dve povesti: prva je „Križnagori“, ljubezenska zgodba iz peresa Iv. Cankarja. Odlikuje se to delo v prvi vrsti po čudovito mehki čaru, ki deluje neodoljivo in nas navdahne z onim toplim čuvstvom, ki ga dihajo Cankarjeve osebe. Pisatelj nam slika tu dve ljubeči duši, ki se dvigneta iz zaduhlega slovenskega ozračja v svetli neznani svet. — Druga povest, ki jo prinaša „Knezova knj.“ so „Spomini Ignacija Brumna“. Spisal L. Devetak. Povest ni slaba, mnogokaj resnice je v njej. Vsestransko pa ne bo ugajala.

Zabavna knjižica, XVII. zvezek. V njej so na prvem mestu prav lepi prevodi slovanskih narodnih pesmi: „Slavjanska lira“ od Rad. Peterlina. To je nekaj jako srčkanega. Po večini vsi slovanski narodi so zastopani, zato je delo zanimivo, v njem čuješ bitje slovanske duše, mehke in vesele, temne in globoke. — Nadalje najdeš za to zbirko povesti „Pot spokornikov“, sp. Fr. Ks. Meško, „Pijanec“ Zofke Kveder, „Podoba iz mladosti“ sp. J. Trošt in „Drobne povesti“ Josipa Planinca. — Tudi v njih je marsikaj lepega, čeprav vidimo, da „Sl. Matica“ noče ali ne ve zbirati talente okrog sebe. To postane lahko zanjo usodno.

Skakespeare: Kralj Lear, prev. A. Funtek. To je čudovita in strašna tragedija angleškega kralja vseh pevcev. Delo je staro nad tristo let, a še vedno vzbuja po svetovnih odrih največje zanimanje in navdušenje s svojo tragiko in vehementno silo. V njem nahajamo mesta divnega zanosa in poleta, duhovita in globoka. Prevod je dober, le pretežak, na mestih priprostemu čitatelju neumljiv.

Narodne pesmi. Uredil dr. K. Štrelj. Osmi snopič podaja: Obredne pesmi, to so zvečine verskega značaja.

Zbornik znamenitih in poučnih spisov. V njem je več daljših ali krajših znanstvenih razprav.

Slovenska bibliografija, sestavil dr. Fr. Simončič; važna knjiga za preučevanje naše literature.

„Slovenska Matica“ zasluži, da se zbere v njenem okrilju vsak Slovenec, ki se malo zanima za rast in procvit našega leposlovja in znanstva.

Izjava.

Ker me večina Framčanov, prizadetih po zadnjih dopisih iz Fram v „Slov. Štajercu“ in „Domovini“ dolži, da sem pisatelj, oziroma povzročitelj ali pa vsaj korektor dotičnih člankov, izjavljam sledeče:

V svojem tihem in mirnem kraju imam toliko dela s Solo (enorazrednica s celodnevni poukom), gospodarstvom, sadjerejo itd., da mi pač ne ostaja niti trohica časa, se vtikati v politiko, posebno pa v framske razmere. Pričakoval bi vsaj od nekaterih gospodov toliko takta, da bi mi ne grozili s sodnijo in disciplinarno preiskavo. Obeh se ne bojim, ker imam popolnoma čisto vest. V Vašo politiko in v Vaše razmere se nisem vtikal in se tudi ne bom.

Prizadete Framčane prosim, naj me pustijo v miru, kakor jaz pustim nje.

Slavno uredništvo „Domovine“ pa prosim, naj blagovolji izjaviti, če je od decembra leta 1903 prejelo kak dopis od mene.

NA PLANICI, dne 24. aprila 1905.

Nace Skrbinšek, učitelj-voditelj.

Potrdujemo, da od podpisanega gospoda v omenjenem roku nismo prejeli nikakega dopisa.

V najem

se da nova trgovina z lepim pohištvo (stelažami), zraven farne cerkve blizu rudokopa v poštni hiši. Dobi se tudi stanovanje. — Natančneje se izve pri upravnistvu „Domovine“.

Jščem

stenografa

ki je tudi vežban za pisalni stroj.

(221) 2—1

Dr. Josip Sernek.

Učenka

zmožna slovenskega in nemškega jezika z dobro šolsko izobrazbo, se sprejme pod ugodnimi pogoji v trgovino z mešanim blagom. — Vstop 15. maja.

Ponudbe pod „A. 100“, poste restante, Šoštanj.

(220) 2—1

Gumi za cepljenje trt

najboljše kakovosti se dobiva v
„Zvezni trgovini“ poprej
D. Hribar v Celju.

Trgovski pomočnik

dober prodajalec, blizu 30 let star, več obih
deželnih jezikov, se sprejme takoj v mešano
trgovino na deželi. — Ponudbe naj se po-
šiljajo pod „Trgovec“, poste restante
Celje. (213) 2-2

Učenec

ki ima veselje do trgovine, se sprejme takoj pri
Francu Štiglicu, trgovcu v Radovljici
Gorenjsko. (211) 2-2

Kupujte narodni kolek!

Proda

se pod ugodnimi cenami za 1½ vagona vsako-
vrstnega mladega brezovega lesa. — Kaj več pove
lastnik **Blaž Mevželj**, posestnik v Mokronogu
na Dolenjskem. (214) 3-2

V najem

se vzame dobro idoča

mesarija in gostilna.

Nastop s 15. junijem t. l. — Ponudbe na
upravnishvo „Domovine“. (209) 8-2

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju več take prilike!
500 komadov za gld. 1.95.

1 prekrasno pozlačena, precizijska ura z verižico, natančno
idoča, za kar se 3 leta jamči. 1 moderna svilena kravata
za gospode. 3 komadi ff. žepnih robcev. 1 eleg. prstan za
gospode s ponarejenim zlahtnim kamnom. 1 elegantna dam-
ska broža. 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce. 1 usnat
mošnjček za denar. 1 žepni nožek s pripravo. 1 par manšet-
nih gumbov. 3 napisni gumbi. vsi iz double zlata s pa-
tentiranim zaklepom. pisalna priprava iz niklja. mičen album
s prekrasnimi slikami. 3 šalji predmeti, ki vzbujajo pri
mladih in starih veliko veselost. 1 jako koristno navodilo
za sestavljanje pisem. 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje.
in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neob-
hodno potrebni. Vse skupaj z uro vred. ki je sama tega
denarja vredna, velja samo gld. 1.95. Razpošilja proti poš-
nemu povzetju, ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska razpošiljalna tvrdka

P. LUST, Krakov šte. 512.

(172) NB. Za neugajajoče se vrne denar. 4-4

Išče se do začetka maja izurjena

šivilja.

Dobra plača, stalna služba. — Kje
pove upravnishvo „Domovine“ v Celju.

Trgovina z železnino „MERKUR“ P. MAJDIČ, Celje

priporoča:

TRAVERZE, železniške šinje **CEMENT**, cevi iz
kamenščine in strešno lepenko.

Razne poljedelske stroje

posebno pa

peronóspora - brizgalnice.

! Gumi za cepljenje !

Kose, srpi in najboljši brusni kamni.

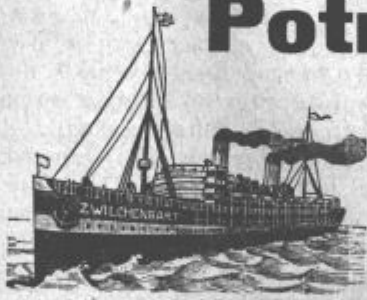
Mreže in trnjeve žice za ograje. Železno pohištvo in stoli ter mize za vrtove.

CENIK POLJEDELSKIH STROJEV JE IZŠEL.

Vizitnice priporoča Zvezna tiskarna.

Potnikom v Ameriko v prevdarek!!

Najstarejša tvrdka za špediranje potnikov

ZWILCHENBART

BASEL (Švica) Centralbahnplatz št. 9

sprejema potnike za linijo čez PARIS—HAVRE po najnižjih cenah; — vožnja na morju le 6 do 7 dni;
odhod parobrodov redno vsako soboto. — Za večjo gotovost, da se potniki vkrcajo, spremlja jih eden
uradnikov do HAVRE. — Govori in piše se v vseh jezikih.
Kdor hoče potovati, naj se pisмено obrne zaupljivo na nas, in sprejel bode brezplačno najboljša pojasnila.

Original
SINGER
Nähmaschinen
Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.

Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

Najprimernejša darila za godove,
Velikonoč, birmo itd. so

**Singerjevi
šivalni stroji**

za domačo porabo in obrtne svrhe
vsake vrste.

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposablja stroje do najvišje
tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih
moderne in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah
odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev

CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8.

(152) —8

Loterijske številke.

Gradec, dne 22. aprila 1905: 17, 9, 70, 67, 59.
Dunaj, " " " " 85, 53, 80, 86, 12.

Naprodaj.

Zaradi preselitve se **proda**
v Petrovčah pri Celju

hiša z vrtom in brajdami na prav prijaznem mestu blizu cerkve. Hiša obstoji iz 3 sob, veže, kuhinje in shrambe. — Ime in cena se izve na petrovski občini pri občinskemu slugi.

Izurjena KUHARICA

vajena vsakega dela **išče službe**
najraje v kakem župnišču.

Naslov pove upravnistvo „Domovine“.

1600 hektolitrov

najboljšega laškega rilčka, malega rilčka, traminca, rutlandca, belega in rdečega burgundca iz let 1904, 1903, 1901 prodaja grajščina

Dugoselo, Hrvatsko

kjer je železniška in poštna postaja.

40%

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri brizgalnicah najnovejšega zistema, in prenosom ravnoteža, odlikovanega v Pragi na razstavi leta 1903, izumitelja in tvorničarja

R. A. SMEKAL-a

iz Smichova. Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno in dvolazno 30 do 35 m mlaza! Skladišče vseh gasilnih potrebščin. Tudi na obroke.

S spoštovanjem (497) — 25

podružnica R. A. Smekal.

Pozor! — Znižane cene. — Pozor!

Točna in solidna postrežba.

Prva narodna in največja
trgovina z
urami, zlatnino, srebrnino
in optičnimi predmeti
V CELJU, „Narodni dom“

Rafael Salmič.

Bogato ilustrovane cenike razpošiljam na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Vsa v mojo stroko spadajoča dela, popravila itd. izvršujejo se točno in ceno.

--- Za dobro delo jamčim. ---

Postrežba točna in poštena.

Svoji k svojim!

(20) — 16

Žužnoštajerska hranilnica v Celju

naznanja, da je **znižala obrestno mero od 1. prosinca 1905** pri zemljiških posojilih od pet na

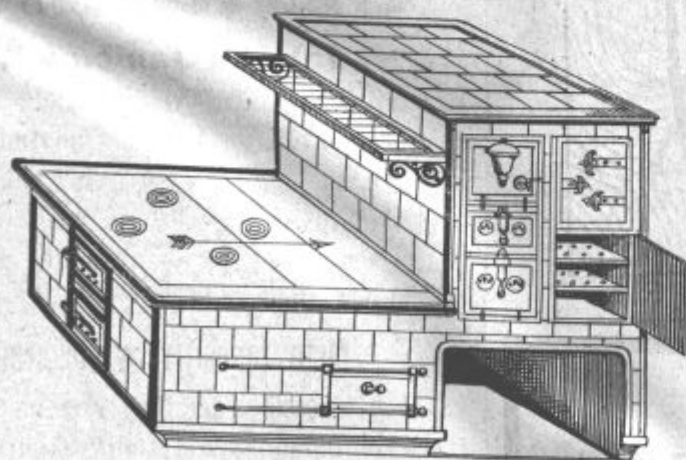
štiri in tričetrt odstotke.

Za **občinska in korporacijska posojila** v okrajih Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje in Vransko pa od pet na

štiri in pol odstotke.

Obrestna mera za **hranilne vloge ostane** kot je bila dosedaj **4%**.

(14) 19

Ne podpirajte tujcev, ampak ozirajte se na domače zanesljive tvrdke, katere Vam nudijo boljše blago.

Štedilna ognjišča,

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor tudi zidarska dela z jamstvom dobrega izršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

Vsakovrstne vodovode,

kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

bodisi iz studencev, vodnjakov ali hidravličnimi vidri, odkoder se voda lahko poljubno napelje bodisi v

Prevzamem popolno napravo kopališč,

mostiče, železne cvetličnjake, verande, stopnice, ravne ali okrogle.

Vsakovrstne železne ograje

(tudi iz žice), n. pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in zasebne hiše itd. — Železna vrata za prodajalne in skladišča ali pokopališča. — Popolnoma železna okna, primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve. — napeljavo strelovodov itd.

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela po tovarniških cenah.

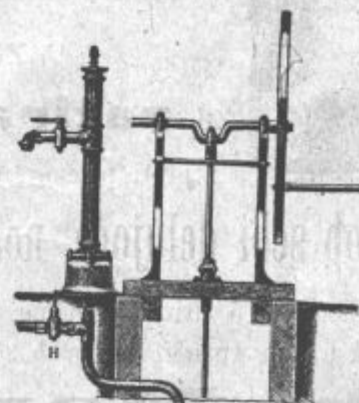
Priporočam se za obilno naročbo

(154) 40—5

IVAN REBEK,

stavbeni in umetni ključalničar

Poljska ulica št. 14. ♦ CELJE ♦ Poljska ulica št. 14.

Ferdinand Sikošek

slikarski in pleskarski mojster

Cerkveni trg 4 **CELJE** Cerkveni trg 4

prevzame vsa cerkvena, sobna, dekoracijska, črkoslikarska, pohištvena in druga v njegovo stroko spadajoča dela, katera izvršuje po konkurenčnih cenah, točno in solidno po najmodernejših vzorcih. ***** Proračuni na zahtevanje brezplačno.

Kdor je vaju piti kakao, naj v svoj prid poizkusi novo vrsto

Ivana Hořa
KANDOL-KAKAO

ki zaradi svoje neznatne toľšćatosti ne moti prebavljanja, ampak je jako lahko prebaven.

Kandol-kakao

ima mimo vseh drugih kakaovskih vrst vrhutega to odločilno prednost, da je ob najboljšem okusu dokaj cenejši in zaradi združitve s sladom tudi jako redilen.

Kdor poizkusi Kandol-kakao, ga rabi trajno.

Zavoji po 1/4 kg 90 vln. se dobivajo v vseh trgovinah s specerijskim in kolonialnim blagom.

• 1/8 • 50 •

Pristno samo v zavojih z levjo znamko.

Sluga za trgovino

se sprejme takoj.

Vpraša se v trgovini g. F. Strupi, Celje
(208) 3-3 Graška cesta.

== List „Domovina“ v Celju sprejme ==
urednika.

Ponudbe takoj na upravništvo „Domovine“.

~~~~~

Fizol, krompir, jabolka, orehe

sploh vse deželne pridelke

kupi (42) 50-15

Anton Kolenc, trgovec v Celju.

~~~~~

Iščem

vrtnarskega pomočnika

za Celje.

(210) 2-2

Dr. J. Serbec.

Oznanilo!

Pri **Jakobu Janiču v Žalcu** ima Hrastnikova tovarna veliko zalogo vsake vrste umetnega gnoja za hmelj, vinograde, travnike in njive po ravno taisti ceni kakor tovarna naprodaj.

Obenem se pa še naznani, da se dobijo pri Janiču tudi najboljše in

čisto zanesljive vrste semen

kakor: Konjska detelja, lucerna, vse sorte trave za polje, kakor tudi vsa druga semena za vrtnarijo. Naprodaj so razven tega še lese za hmelj sušiti po 28 kr. komad, prav dobre in močne.

(130) 10-9

Naprodaj je

200 hl belega vina

iz Haloz, letnika 1904 prav dobre kakovosti. Vzorce na zahtevo.

Gregorič-dediči Majberg pri Ptuj
pošta Št. Vid. (215) 2-2

Patentirane, same ob sebi delujoče

ŠKROPILNICE „SYPHONIA“

(143) 15-6

za vinograde in hmeljnike

za **zatiranje sadnih škodljivcev**

proti boleznim na perju, za odpravo predenca in divje sorčice itd.

Same ob sebi delujoče, nošnje brizgalnice tudi z bakrenim kotlom

za 10 ali 15 litrov tekočine, s pripravo za **petrolejno mešanico** ali brez nje in vožnje, same ob sebi delujoče brizgalnice proizvaja kot specialitete

Ph. Mayfarth & Co.

tvornice poljedelskih strojev, specialna tvornica vinskih in sadnih stiskalnic in drugih strojev

DUNAJ, II. Taborstrasse št. 71.

Ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in preprodajalci se iščejo.